Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

పరిగి మండలం – మాండలిక పదాల విశ్లేషణ

రావిపాటి శివయ్య
జిల్లా పరిషత్ ఉర్దూ ఉన్నతపాఠశాల, చిలమత్తూరు.శ్రీ సత్యసాయి జిల్లా

పరిచయం :

పరిగి అనే పదానికి "పంట కోసిన తర్వాత పొలంలో రాలిపోయిన గింజలను, వెన్నులను ఏరే విధానాన్ని కూడా పరిగి అనే అర్థంలో వాడతారు. కానీ మనకు ఇక్కడ సత్యసాయి జిల్లాలో ఉన్న పరిగి అనే ఊరి మాండలికాల సందర్భంలో ఇప్పుడు మనం చర్చిస్తున్నాం

పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దుకు కేవలం 5 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉండటం వల్ల, ఇక్కడి శాసనాలు మరియు ప్రాచీన పత్రాల్లో కూడా తెలుగు-కన్నడ లిపి మిశ్రమం కనిపిస్తుంది. ఇది భాషా పరంగా ప్రజల మధ్య ఉన్న విడదీయలేని సంబంధాన్ని సూచిస్తుంది. ఇది చారిత్రకంగా పెనుగొండ సంస్థానానికి సమీపంలో ఉండటం, కర్ణాటక సరిహద్దు పంచుకోవడం వల్ల ఇక్కడి మాండలికంలో రాచరికపు తెలుగు, జానపద సొగసు, మరియు కన్నడ పదాల సమ్మేళనం కనిపిస్తాయి. ఉర్దూ భాషా పదాలు కలగలిసి సాగుతాయి.

పరిగి మండల మాండలిక భాషలో వినిపించే మరికొన్ని ఆసక్తికరమైన అంశాలు, సామెతలు మరియు పదాల వివరణ ఇక్కడ చూద్దాం.

1. **చారిత్రక ప్రభావం :**

పరిగి ప్రాంతం విజయనగర సామ్రాజ్య కాలంలో ఒక ముఖ్యమైన పరిపాలనా విభాగం. ఇక్కడి కోటలు, కట్టడాల ప్రభావం వల్ల భాషలో 'గౌరవ వాచకాలు' మరియు 'పరిపాలనా పదాలు' నేటికీ వినిపిస్తాయి. పదాలు : కచేరీ (Office), దాఖలా (Proof), బందోబస్తు (Security), సర్కారు (Governmen), అమలు.

పరిపాలనా పదాలు :

నాటి పరిపాలనలో భాగంగా వాడుకలో ఉన్న పదాలు నేటి ప్రజల నిత్యవ్యవహారాల్లో అలాగే కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. అయితే అనేక భాషా పరిణామాలకు లోనైన సంగతి మనం గమనించాలి.

కచేరీ : పరిగి మండలంలో మరియు మొత్తం రాయలసీమ ప్రాంతంలో "కచేరీ " (లేదా కచ్చేరీ) అనే పదం సాధారణ వాడుకలో ఉంది.

అయితే, సందర్భాన్ని బట్టి దీనికి వేర్వేరు అర్థాలు ఉన్నాయి :

1. **కార్యాలయం :**

ప్రాంతీయంగా ప్రభుత్వ కార్యాలయాన్ని లేదా కోర్టును 'కచేరీ' అని పిలవడం పాత కాలం నుండి వస్తున్న ఆచారం. ముఖ్యంగా రెవెన్యూ కార్యాలయాలను (తహసీల్దార్ ఆఫీస్ వంటివి) గ్రామీణ ప్రజలు

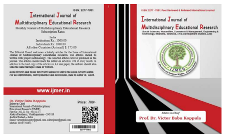
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఇప్పటికీ "కచేరీకి పోతున్నాం" అని వ్యవహరిస్తుంటారు.

2. సంగీత కచేరీ :

ప్రస్తుత కాలంలో ఈ పదం ఎక్కువగా శాస్త్రీయ సంగీత ప్రదర్శనలకు (ఉదాహరణకు హరికథలు లేదా సంగీత కచేరీలు) ఉపయోగిస్తున్నారు. పెనుకొండలాంటి రాజధాని నగరం మరియు పుట్టపర్తి వంటి ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాలు దగ్గరగా ఉండటం వల్ల ఈ ప్రాంతంలో సంగీత కచేరీల వాడుక కూడా ఎక్కువే.

3. వినోదం లేదా సమావేశం :

కొన్నిసార్లు స్నేహితులు లేదా గ్రామస్తులు ఒక చోట చేరి కబుర్లు చెప్పుకోవడాన్ని లేదా పేకాట వంటి వినోదాల్లో పాల్గొనడాన్ని వ్యంగ్యంగా "ఏంది కచేరీ మొదలుపెట్టారా?" అని అడుగుతుంటారు.

విశేషం :

ఈ పదం హిందీ మూలాలైన 'కచహరీ' (Kachahari) నుండి వచ్చింది. పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, మైసూర్ రాజుల కాలం నాటి "అత్తర కచేరీ" (18 పరిపాలనా విభాగాలు) వంటి చారిత్రక పరిభాష ప్రభావం కూడా ఈ ప్రాంతంపై ఉంది.

"దాఖలా" అనే పదం కూడా ఈ ప్రాంతంలో మరియు రాయలసీమ మాండలికంలో చాలా విస్తృతంగా వాడుకలో ఉంది. దీనిని ప్రధానంగా మూడు సందర్భాలలో ఉపయోగిస్తారు.

1. ఆధారం లేదా రుజువు

ఏదైనా ఒక విషయాన్ని నమ్మబలకడానికి లేదా నిరూపించడానికి 'దాఖలా' అనే పదాన్ని వాడతారు.

వాడుక : "ఆయన అబద్ధం చెప్తున్నాడని అనడానికి నీ దగ్గర ఏం దాఖలా ఉంది?" (అంటే నీ దగ్గర ఉన్న ఆధారం ఏమిటి?)

చారిత్రక సందర్భం : చారిత్రక అంశాలను ప్రస్తావించేటప్పుడు "గతంలో ఇలా జరిగిన దాఖలాలు లేవు" అని వాడుతుంటారు.

2. ఉదాహరణ లేదా దృష్టాంతం :

ఒక ఉదాహరణను చూపిస్తూ మాట్లాడేటప్పుడు కూడా దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

వాడుక: "ఫలానా ఊరిలో కూడా ఇట్నే జరిగింది, అది ఒక దాఖలా."

3. నమోదు లేదా సర్టిఫికేట్ :

రెవెన్యూ లేదా కోర్టు వ్యవహారాల్లో ఒక పత్రాన్ని లేదా రశీదును కూడా 'దాఖలా' అంటారు.

వాడుక : కుల ధృవీకరణ పత్రం లేదా ఆదాయ ధృవీకరణ పత్రాన్ని పాత తరం వారు 'కుల దాఖలా', 'ఆదాయం దాఖలా' అని పిలుస్తుంటారు.

భాషా మూలం : ఇది ఉర్దూ/హిందీ మూలాలైన 'దాఖల్' (Dakhil – ప్రవేశపెట్టడం/నమోదు చేయడం) నుండి తెలుగులోకి వచ్చింది. పరిగి వంటి సరిహద్దు మండలాల్లో పరిపాలనాపరమైన పదాల ప్రభావం ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల ఈ పదం నిత్యం వినిపిస్తుంది.

'బందోబస్తు' అనే పదం అత్యంత సాధారణంగా వినిపించే పరిపాలనా మరియు సామాజిక పదం.

1. పోలీసు మరియు భద్రతా పరమైన వాడుక

ఈ ప్రాంతంలో ఏదైనా జాతర, రాజకీయ సభ లేదా ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు పోలీసులు కల్పించే భద్రతను 'బందోబస్తు' అని పిలుస్తారు. ఉదా : వేడుకల సమయంలో ఈ పదం ప్రభుత్వ శాఖల్లో మరియు స్థానిక ప్రజల్లో నిరంతరం వాడుకలో ఉంటుంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

2. ఏర్పాటు లేదా వ్యవస్థ :

సాధారణ వ్యవహారిక భాషలో ఏదైనా పని కోసం చేసుకునే ముందస్తు ఏర్పాట్లను కూడా బందోబస్తు అంటారు.

వాడుక :"నీవు రావడానికి కావాల్సిన అన్ని బందోబస్తులు నేనే చూసుకుంటా" (అంటే రవాణా, భోజన ఏర్పాట్లు అని అర్థం).

రాయలసీమ యాసలో "కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు" అనే అర్థంలో దీనిని ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు.

3. చారిత్రక మరియు భాషా మూలం :

ఈ పదం పర్షియన్ మూలాలైన 'బంద్-ఓ-బస్త్' (Band-o-bast) నుండి వచ్చింది. విజయనగర సామ్రాజ్యం మరియు నవాబుల పాలనలో ఉన్న పెనుకొండ డివిజన్లోని పరిగి వంటి ప్రాంతాల్లో ఇటువంటి ఉర్దూ/పర్షియన్ పదాలు తెలుగు మాండలికంలో అంతర్భాగంగా మారిపోయాయి.

4. ఇతర సందర్భాలు :

రెవెన్యూ రంగం : గతంలో భూముల సర్వే లేదా సెటిల్మెంట్ ప్రక్రియను కూడా 'బందోబస్తు సర్వే' అని పిలిచేవారు.

గ్రామీణ వ్యవహారం : ఎవరైనా మర్యాద లేకుండా ప్రవర్తిస్తే, వారిని క్రమశిక్షణలో పెట్టడాన్ని కూడా "వానికి గట్టి బందోబస్తు చేయాలి" అని వాడుతుంటారు.

పరిగి ప్రాంతంలో 'అమలు' అనే పదం కూడా పైన చర్చించిన పదాల లాగే పరిపాలనా మరియు సామాజిక వాడుకలో ముఖ్యమైనది. ఇది ప్రధానంగా పర్షియన్ మూలాలైన 'అమల్' (Amal) నుండి ఉద్భవించింది. ఈ ప్రాంతంలో దీని వినియోగాన్ని ఈ క్రింది విధంగా విశ్లేషించవచ్చు.

1. ఆచరణ లేదా ప్రయోగం

సాధారణంగా ఏదైనా ఒక చట్టం, నియమం లేదా పథకాన్ని అమలు చేయడాన్ని ఇది సూచిస్తుంది.

వాడుక : "కొత్త రేషన్ కార్డుల పథకం వచ్చే నెల నుండి అమలు అవుతుందంట". ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో ఫైళ్లు లేదా ఉత్తర్వులు కార్యరూపం దాల్చడాన్ని ప్రజలు "అమలులోకి రావడం" అని వ్యవహరిస్తారు.

2. అధికారము లేదా పాలన

చారిత్రక సందర్భంలో లేదా పాత తరం వారి మాటల్లో ఈ పదాన్ని 'పాలన' లేదా 'అధికారం' అనే అర్థంలో కూడా వాడుతుంటారు.

వాడుక : "ఆయన అమలులో (అంటే ఆయన పాలనలో లేదా అధికారం ఉన్నప్పుడు) అంతా బాగుండేది".

3. మైకం లేదా మత్తు

రాయలసీమ మరియు సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో 'అమలు' అనే పదాన్ని మత్తు లేదా మైకం అనే అర్థంలో కూడా ఉపయోగిస్తారు, ఇది కన్నడ భాషా ప్రభావం వల్ల కూడా కావచ్చు.

వాడుక :"కల్లు తాగిన వానికి అమలు ఎక్కింది" (అంటే మత్తు తలకెక్కింది అని అర్థం). ఈ సందర్భంలో పదప్రయోగం ప్రత్యేకంగా అనిపిస్తోంది.

విశేషం : పరిగి వంటి సరిహద్దు మండలాల్లో ఉర్దూ, కన్నడ మరియు తెలుగు పదాల సమ్మేళనం వల్ల 'అమలు' అనే పదానికి పరిపాలనాపరమైన గంభీరతతో పాటు గ్రామీణ వాడుకలోని సహజత్వం రెండూ ఉన్నాయి.

పరిగి మండలంలో "సర్కారు" అనే పదం అత్యంత శక్తివంతమైన మరియు గౌరవప్రదమైన మాండలిక పదంగా చలామణిలో ఉంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

1. ప్రభుత్వం :

ఈ ప్రాంతంలో ప్రజలు "ప్రభుత్వం" అనే పదం కంటే "సర్కారు" అనే పదాన్ని వాడటానికే ఎక్కువ ఇష్టపడతారు.

వాడుక: "ఇదంతా సర్కారు భూమి", "సర్కారు నుంచి పైకం (డబ్బు) వచ్చింది".

గ్రామీణ ప్రజలు కలెక్టరేట్ లేదా తహసీల్దార్ ఆఫీసును "సర్కారు కచేరీ" అని కూడా అంటుంటారు.

2. గౌరవవాచకం:

పాత తరం వారు లేదా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఎవరినైనా గౌరవంగా సంబోధించడానికి లేదా ఉన్నత స్థితిలో ఉన్నవారిని సూచించడానికి కూడా ఈ పదాన్ని వాడతారు.

వాడుక: "ఏం సర్కారు! ఎటు పోతున్నావు?"

(ఇక్కడ సర్కారు అనేది 'అయ్యా' లేదా 'దొర' వంటి గౌరవ సూచకం).

3. ఉచితం లేదా ప్రభుత్వ ఆధీనం :

ప్రభుత్వ బడులను, ఆసుపత్రులను సూచించడానికి ఇది విశేషణంగా మారుతుంది.

వాడుక : "పిల్లాణ్ణి సర్కారు బడికి పంపిస్తున్నా", "ఆయన సర్కారు ఆస్పత్రిలో చేరాడు".

4. భాషా మూలం :

ఇది పర్షియన్ మూలాలైన 'సర్కార్' (Sarkar) నుండి వచ్చింది. విజయనగర సామ్రాజ్యం తర్వాత నవాబుల పాలనలో ఉన్న పెనుకొండ సంస్థాన ప్రభావం వల్ల ఈ పదం పరిగి ప్రాంతంలో శాశ్వతంగా ఉండిపోయింది.

ఒక చిన్న విశేషం :

పరిగి మండలంలోని గ్రామీణ యాసలో "సర్కారు వారు" అంటే సాక్షాత్తు దేవుడు లేదా ప్రభుత్వం అని అర్థం. ఇక్కడ "సర్కారు కొలువు" (ప్రభుత్వ ఉద్యోగం) సాధించడం అనేది సామాజికంగా పెద్ద గౌరవంగా భావిస్తారు.

'ఖాయం' అనే పదం అత్యంత ఆవశ్యకమైన మరియు స్థిరమైన అర్థాన్ని ఇచ్చే మాండలిక పదం. దీనిని ప్రధానంగా మూడు రకాలుగా విశ్లేషించవచ్చు.

1. నిశ్చయం లేదా ఖచ్చితం :

ఒక విషయం ఖచ్చితంగా జరుగుతుందని చెప్పడానికి ఈ పదాన్ని వాడతారు.

వాడుక : "రేపు మా ఊరికి చుట్టాలు రావడం ఖాయం."

యాసలో మార్పు : రాయలసీమ యాసలో దీనిని "కాయం" అని కూడా పలకడం కనిపిస్తుంది

(ఉదా: "అది కాయం అయిపోయింది").

2. శాశ్వతం లేదా స్థిరత్వం :

ఏదైనా ఒక అంశం లేదా పరిస్థితి శాశ్వతంగా మారిపోయినప్పుడు దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

వాడుక: "అయనకు సర్కారు కొలువు (ప్రభుత్వ ఉద్యోగం) ఖాయం అయ్యింది."

(అంటే ఉద్యోగం పర్మనెంట్ అయ్యిందని అర్థం).

స్థిర ఆస్తుల విషయంలో కూడా "ఇది మాకు ఖాయమైన భూమి" అని వ్యవహరిస్తారు.

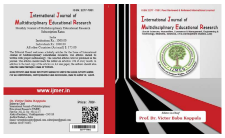
Cover Page

International Journal of Multidisciplinary Educational Research
ISSN:2277-7881; Impact Factor :9.014(2025); IC Value:5.16; ISI Value:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

3. ఒప్పందం లేదా ముగింపు :

ముఖ్యంగా పెళ్లి సంబంధాలు లేదా వ్యాపార లావాదేవీలు కుదిరినప్పుడు ఈ పదాన్ని ఉపయోగిస్తారు. వాడుక: "పిల్లని చూశారు, పెళ్లి సంబంధం ఖాయం చేసుకున్నారు."

భాషా మూలం :

ఇది అరబిక్/పర్షియన్ మూలమైన 'ఖాఇమ్' (Qaim) నుండి ఉద్భవించింది, దీని అర్థం 'స్థిరంగా నిలబడటం'. పరిగి మండలం వంటి చారిత్రక నేపథ్యం ఉన్న ప్రాంతాల్లో పరిపాలనాపరమైన పదాలుగా ఇవి వచ్చి, కాలక్రమేణా సామాన్య ప్రజల భాషలో కలిసిపోయాయి.

పరిగి మండల ప్రత్యేకత :

ఈ సరిహద్దు ప్రాంతంలో కన్నడ ప్రభావం వల్ల కొన్నిసార్లు 'ఖాయం' అనే పదానికి బదులుగా 'గట్టి' లేదా 'నిశ్చయం' వంటి పదాలు కూడా సమాంతరంగా వినిపిస్తాయి.

'రివాజు' అనే పదం సాంప్రదాయం మరియు ఆచార వ్యవహారాలను సూచించే ఒక అద్భుతమైన మాండలిక పదం.

1. ఆచారం లేదా సాంప్రదాయం :

ఒక కుటుంబంలో లేదా ఒక గ్రామంలో తరతరాలుగా వస్తున్న పద్ధతిని "రివాజు" అంటారు.
వాడుక : "మా వంశంలో పుట్టువెంట్రుకలు తీయడం ఒక రివాజు."
పెళ్లిళ్లు, జాతరలు లేదా పండుగల సమయంలో పాటించే ప్రత్యేక పద్ధతులను "అది మా ఊరి రివాజు" అని గర్వంగా చెప్పుకుంటారు.

2. అలవాటు లేదా వాడుక :

నిత్యం చేసే పనిని లేదా వాడుకలో ఉన్న పద్ధతిని కూడా రివాజు అంటారు.
వాడుక: "ఆయనకు రోజు పొద్దున్నే గుడికి పోయే రివాజు ఉంది."

3. భాషా మూలం :

ఇది అరబిక్/పర్షియన్ మూలమైన 'రివాజ్' (Riwaj) నుండి వచ్చింది. రాయలసీమ ప్రాంతంలో కుతుబ్ షాహీలు మరియు అసఫ్ జాహీ పాలన ప్రభావం వల్ల, పరిపాలనా పదాలతో పాటు ఇటువంటి సామాజిక పదాలు కూడా తెలుగులో కలిసిపోయాయి.

4. పరిగి మండల ప్రత్యేకత :

పరిగి మరియు పరిసర ప్రాంతాల్లో (ముఖ్యంగా సరిహద్దు గ్రామాల్లో) ఈ పదానికి సమానంగా కన్నడ ప్రభావంతో 'సంప్రదాయ' లేదా 'పద్ధతి' అనే పదాలను కూడా వాడుతుంటారు. కానీ, గంభీరంగా ఒక నియమాన్ని లేదా ఆచారాన్ని చెప్పాల్సి వచ్చినప్పుడు "రివాజు" అనే పదానికే ప్రాధాన్యత ఇస్తారు.
ఉదా :"పరిగి సంతలో పశువులను కొనేటప్పుడు కొంత సొమ్మును దేవుని పేరు మీద తీయడం ఇక్కడి రివాజు."
'ఖజానా' అనే పదం ఆర్థిక మరియు పరిపాలనాపరమైన సందర్భాల్లో ఎక్కువగా వినిపిస్తుంది.

1. ప్రభుత్వ కోశాగారం (Government Treasury):

సాధారణంగా ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన డబ్బు లేదా నిధులు జమ అయ్యే చోటును "ఖజానా" అంటారు.
వాడుక : "ఈ పనుల కోసం ఖజానా నుంచి నిధులు మంజూరయ్యాయి."
పెనుకొండ వంటి డివిజన్ కేంద్రాల్లో ఉండే 'ట్రెజరీ'ని గ్రామీణ ప్రజలు ఇప్పటికీ 'ఖజానా ఆఫీసు' అని పిలుస్తుంటారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

2. వ్యక్తిగత దాచుకున్న ధనం :

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఎవరైనా తమ దగ్గర ఉన్న డబ్బును లేదా బంగారాన్ని భద్రంగా దాచుకుంటే, దానిని కూడా ఖజానా అని వ్యవహరిస్తారు.

వాడుక : "ఆ ముసలాయన దగ్గర పెద్ద ఖజానానే ఉంది"

(అంటే ఆయన దగ్గర చాలా ఆస్తి లేదా డబ్బు ఉందని అర్థం).

3. నిధి లేదా సంపద :

చారిత్రక కట్టడాలు (లేపాక్షి , పెనుకొండ వంటివి) ఉన్న ప్రాంతం కావడంతో, భూమిలో దొరికే గుప్త నిధులను కూడా 'ఖజానా' అని అంటుంటారు.

4. భాషా మూలం :

ఇది అరబిక్/పర్షియన్ మూలమైన 'ఖజానా' (Khazana) నుండి వచ్చింది. ఉర్దూ భాషా ప్రభావం అధికంగా ఉన్న రాయలసీమ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో ఇది తెలుగు పదజాలంలో ఒక భాగమైపోయింది.

ఒక చిన్న విశేషం : పరిగి మండలంలోని గ్రామీణ ప్రజలు డబ్బును సూచించడానికి 'పైకం', 'దుడ్డులు' అనే పదాలను వాడుతుండగా, ఒక పెద్ద మొత్తాన్ని లేదా ప్రభుత్వ ధనాన్ని సూచించడానికి మాత్రం 'ఖజానా' అనే గంభీరమైన పదాన్ని ఉపయోగిస్తారు.

పరిగి మరియు హిందూపురం పరిసర ప్రాంతాల్లో "బార్కాస్" అనే పదం చాలా విశిష్టమైనది. దీనికి ఇతర ప్రాంతాలలో లేని ఒక ప్రత్యేకమైన అర్థం మరియు నేపథ్యం ఈ ప్రాంతంలో ఉంది.

1. నివాస ప్రాంతం లేదా క్వార్టర్స్ :

సాధారణంగా ఒకే వృత్తి చేసేవారు లేదా ఒకే విభాగంలో పనిచేసేవారు గుంపుగా నివసించే గదుల వరుసను లేదా కాలనీని "బార్కాస్" అంటారు.

వాడుక : "ఆయన బార్కాస్ లో ఉంటున్నాడు" అంటే ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల క్వార్టర్స్ లేదా ఒక నిర్దిష్ట సమూహం నివసించే గదుల్లో ఉంటున్నాడని అర్థం.ముఖ్యంగా పోలీసు క్వార్టర్స్ లేదా పాతకాలపు రైల్వే గదులను ఈ ప్రాంతంలో బార్కాస్ అని పిలవడం కనిపిస్తుంది.

2. సైనిక లేదా రక్షణ సంబంధిత నేపథ్యం :

చారిత్రకంగా ఇది ఆంగ్ల పదమైన 'Barracks' (సైనిక నివాసాలు) నుండి ఉద్భవించింది. నిజాం పాలన మరియు బ్రిటిష్ వారి కాలంలో సైనికులు లేదా సాయుధ దళాలు బస చేసే చోటును 'బార్కాస్' అనేవారు. పెనుకొండ సంస్థాన పరిధిలో ఉన్న పరిగి వంటి ప్రాంతాల్లో రక్షణ దళాల కదలికలు ఉండటం వల్ల ఈ పదం స్థిరపడిపోయింది.

3. హైదరాబాద్ బార్కాస్ తో సంబంధం :

హైదరాబాద్లోని 'బార్కాస్' ప్రాంతం గురించి మనకు తెలుసు (అక్కడ అరబ్ మూలాలున్న వారు ఉంటారు). అయితే పరిగి వంటి రాయలసీమ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో ఈ పదం ఒక ప్రాంతం పేరుగా కాకుండా, ఒక రకమైన నివాస గృహ సముదాయాన్ని సూచించే సాధారణ నామవాచకంగా మారిపోయింది.

4. వాడుకలో వైవిధ్యం :

పరిగి మండలంలోని గ్రామీణ ప్రజలు కొన్నిసార్లు దీనిని గదుల వరుసను సూచించడానికి - వాడుతుంటారు.

ఉదా : "ఆ చౌడేశ్వరీ గుడి పక్కన ఉన్న బార్కాస్లో బస చేశారు."

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

"బార్కాస్" అనేది ఇక్కడి మాండలికంలో ఉన్న ఇంగ్లీష్ (Barracks) + ఉర్దూ (Barqas) సమ్మేళనానికి ఒక చక్కని ఉదాహరణ

'జవాబుదారీ' అనే పదం నైతికతను మరియు పరిపాలనాపరమైన బాధ్యతను సూచించే ఒక బలమైన పదం.

1. బాధ్యత :

ఒక పనికి సంబంధించి పూర్తి బాధ్యత వహించడాన్ని ఇక్కడ "జవాబుదారీ" అంటారు.

వాడుక : "ఈ పని చెడిపోతే దానికి నీదే జవాబుదారీ."

ముఖ్యంగా పంచాయతీ తీర్పుల్లో లేదా పెద్దమనుషుల సమక్షంలో జరిగే సెటిల్మెంట్లలో " ఎవరి జవాబుదారీ వాళ్లది" అని స్పష్టంగా చెబుతుంటారు.

2. జవాబు చెప్పే గుణం :

ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు లేదా నాయకులు ప్రజలకు సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నప్పుడు ఈ పదాన్ని వాడతారు.

వాడుక : "సర్కారు కొలువులో ఉంటే ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండాలి."

3. భరోసా లేదా పూచీకత్తు :

ఎవరికైనా అప్పు ఇప్పించినప్పుడు లేదా ఒక వ్యక్తిని నమ్మి పని అప్పగించినప్పుడు మధ్యవర్తిగా ఉండటాన్ని కూడా జవాబుదారీ అంటారు.

వాడుక : "నీకు పైకం (డబ్బు) ఇప్పించడానికి నేను జవాబుదారీగా ఉంటా."

4. భాషా మూలం :

ఇది ఉర్దూ/పర్షియన్ మూలమైన 'జవాబ్' (Jawab-సమాధానం) + 'దారీ' (Dari – కలిగిఉండటం) నుండి వచ్చింది. రాయలసీమ మాండలికంలో ఉర్దూ ప్రభావం వల్ల ఈ పదం చాలా లోతుగా పాతుకుపోయింది.

పరిగి మండల ప్రత్యేకత :

ఈ ప్రాంతం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, కన్నడ ప్రభావంతో కొందరు దీనిని "జవాబ్దారీ" (నొక్కి పలకడం) అని వ్యవహరిస్తారు. మరికొందరు దీనికి సమానంగా "ఉత్తరదాయిత్వ" (కన్నడ పదం) అనే భావనను కూడా ఉపయోగిస్తారు.

'సిఫారసు' అనే పదం సామాజిక మరియు రాజకీయ వ్యవహారాల్లో అత్యంత కీలకమైనది.

1. రికమెండేషన్ :

ఏదైనా ఒక పని త్వరగా కావడానికి లేదా ఒకరికి అనుకూలంగా జరగడానికి తలపైన ఉన్న వ్యక్తుల (నాయకులు లేదా అధికారులు) ద్వారా చెప్పించడాన్ని "సిఫారసు" అంటారు.

వాడుక : "ఆయనకు ఉద్యోగం రావడానికి ఎమ్మెల్యే గారి సిఫారసు ఉందంట."

పరిగి వంటి మండల కేంద్రాల్లో సర్కారు పనుల కోసం నాయకుల దగ్గరకు వెళ్లినప్పుడు "ఒక మాట సిఫారసు చేయండి స్వామి" అని అడగడం ఇక్కడి సామాన్య దృశ్యం.

2. ప్రాబల్యం లేదా పలుకుబడి :

ఒక వ్యక్తికి ఉన్న సామాజిక బలాన్ని సూచించడానికి కూడా ఈ పదాన్ని వాడుతుంటారు.

వాడుక : "వానిది పెద్ద సిఫారసులే, వాని పని సులభంగా అయిపోతుంది."

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

3. భాషా మూలం :

ఇది పర్షియన్ మూలమైన 'సిఫారిష్' (Sifarish) నుండి తెలుగులోకి వచ్చింది. రాయలసీమ ప్రాంతంలోని నవాబుల పాలనా కాలం నుండి ఈ పదం పరిపాలనా పరిభాషలో ఒక భాగమైపోయింది.

4. ప్రాంతీయ వైవిధ్యం :

పరిగి ప్రాంతంలో ఈ పదాన్ని ఉచ్చరించేటప్పుడు కొన్నిసార్లు 'సిపారసు' అని కూడా అంటుంటారు. కర్ణాటక సరిహద్దు కావడంతో, కన్నడలో కూడా ఇదే పదం (Sifarassu) వాడుకలో ఉండటం వల్ల ఇక్కడి ప్రజలకు ఈ పదం చాలా సుపరిచితం.

పరిగి ప్రత్యేకత :

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కేవలం పనుల కోసమే కాకుండా, వివాహ సంబంధాలు మాట్లాడేటప్పుడు కూడా మధ్యవర్తిత్వం వహించే పెద్దమనుషుల మాటను "పెద్దల సిఫారసు" అని వ్యవహరిస్తారు

'తయారు' అనే పదం కేవలం "వస్తువును సిద్ధం చేయడం" అనే అర్థానికే పరిమితం కాకుండా, సందర్భాన్ని బట్టి విభిన్న అర్థాలను కలిగి ఉంటుంది.

1. సిద్ధంగా ఉండటం :

ఎక్కడికైనా వెళ్లడానికి లేదా ఒక పని చేయడానికి సిద్ధపడటాన్ని "తయారు" అంటారు.

వాడుక : "బస్సు వచ్చే టైం అయింది, ఇంకా తయారు కాలేదా?"

ఆంగ్ల ప్రభావంతో కొందరు దీనిని "రెడీ" అని కూడా అంటుంటారు, కానీ గ్రామీణ యాసలో 'తయారు' అనే పదానికే ప్రాధాన్యత ఎక్కువ.

2. శిక్షణ లేదా తయారీ :

ఒక వ్యక్తిని ఒక పనిలో నిపుణుడిగా మార్చడాన్ని కూడా "తయారు చేయడం" అంటారు.

వాడుక : "ఆయన తన కొడుకును మంచి రైతుగా తయారు చేశాడు."

చేనేత రంగం : పరిగి మండలంలో ఉన్న చేనేత కార్మికులు మగ్గం మీద వస్త్రాన్ని నేయడాన్ని "చీరను తయారు చేయడం" అని వ్యవహరిస్తారు.

3. వ్యంగ్యార్థం :

ఎవరైనా అతిగా అలంకరించుకున్నా లేదా అతిగా ప్రవర్తించినా వ్యంగ్యంగా ఈ పదాన్ని వాడుతుంటారు.

వాడుక : "ఏంది ఈరోజు అంత తయారు అయ్యావు? ఎక్కడికి ప్రయాణం?"

4. భాషా మూలం :

ఇది ఉర్దూ/పర్షియన్ మూలమైన 'తైయార్' (Tayyar) నుండి వచ్చింది. రాయలసీమ మాండలికంలో ఉర్దూ పదాలు ఎంత సహజంగా కలిసిపోయాయో చెప్పడానికి ఇది ఒక మంచి ఉదాహరణ.

5. పరిగి మండల ప్రత్యేకత :

పరిగి సంతలో లేదా వ్యాపారాల్లో ఒక వస్తువు అమ్మకానికి సిద్ధంగా ఉంటే"మాల్ తయారుగా ఉంది" (Stock is ready) అని అంటుంటారు. ఇక్కడ 'మాల్' అనే పదం కూడా ఉర్దూ మూలమే.

గ్రామాల్లో జరిగే పెద్దమనుషుల పంచాయితీల్లో (రచ్చబండ దగ్గర లేదా దేవాలయ ప్రాంగణాల్లో) వాడే పదజాలం చాలా గంభీరంగా, న్యాయబద్ధంగా ఉంటుంది. ఈ పదాలు తరతరాలుగా వస్తున్న సాంప్రదాయక న్యాయ వ్యవస్థకు ప్రతిరూపాలు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

1. నిర్ధారణ మరియు ఒప్పంద పదాలు :

కట్టుబాటు : గ్రామం అంతా కలిసి తీసుకునే ఉమ్మడి నిర్ణయం. "ఇది మన ఊరి కట్టుబాటు, ఎవరూ మీరకూడదు" అని ఉపయోగిస్తారు.

తీర్మానం : ఒక సమస్యపై ఆఖరి నిర్ణయం తీసుకోవడం.

ముసాయిదా : ఏదైనా ఒప్పందానికి సంబంధించిన ముందస్తు పత్రం లేదా చర్చాంశం.

2. క్రమశిక్షణ మరియు శిక్షా పదాలు :

తప్పు : పంచాయితీలో ఎవరైనా పొరపాటు చేశారని తేలితే వేసే జరిమానాను "తప్పు కట్టడం" అంటారు.

గీత దాటడం : పద్ధతిని తప్పి ప్రవర్తించడం. "వాడు ఊరి రివాజును కాదని గీత దాటాడు" అని అంటుంటారు.

వెలి : పూర్వ కాలంలో ఎక్కువగా వాడేవారు. ఎవరినైనా సామాజికంగా దూరం పెట్టడాన్ని "ఊరి వెలి" అనేవారు (ఇప్పుడు ఇది చట్టరీత్యా నేరం, కానీ వాడుకలో ఉంది).

3. నిరూపణ మరియు సాక్ష్య పదాలు :

నమ్మబలుకు : నిజం ఒప్పుకునేలా చేయడం. "పెద్దల ముందు వానితో నమ్మబలికించారు" అని వాడుతుంటారు.

ప్రమాణం : దేవుని మీద లేదా గడ్డ (భూమి) మీద ఒట్టు వేయించడం.

సాక్షి భూతం/సాచ్చీ : ప్రత్యక్షంగా చూసిన వ్యక్తిని లేదా ఆధారాన్ని సూచిస్తుంది.

4. మధ్యవర్తిత్వ పదాలు :

తటస్థం : ఏ పక్షం వహించకుండా మధ్యలో ఉండటం.

సమాయం : రాజీ పడటం లేదా సర్దుకుపోవడం. "ఇద్దరూ కాస్త సమాయించుకొని పోతే మంచిది" అని పెద్దలు సలహా ఇస్తారు.

బేజీ /బేరీజు: విలువ కట్టడం లేదా ఒక సమస్య తీవ్రతను అంచనా వేయడం.

పరిగి మండల ప్రత్యేకత :

ఇక్కడ కన్నడ సరిహద్దు ప్రభావం వల్ల పెద్దమనుషులను "యజమాన" లేదా "గౌడ్రు" అని గౌరవంగా సంబోధిస్తూ పంచాయితీలు నడుపుతారు.

పరిగి ప్రాంతంలో ప్రధాన వృత్తి వ్యవసాయం. ప్రాచీకాలం నుంచి పంటలు పండించడానికి కావాల్సిన నీటి వసతులను కాలువల ద్వారా, చెరువుల ద్వారా కల్పించుకోవడంతో రకరకాల పంటలను పండించారు. ఆ క్రమంలో నాటి నుండి ప్రజల నోళ్ళలో నానుతున్న పదజాలంలో దాగిన సొగసును పరిశీలిద్దాం.

2. వ్యవసాయ మాండలికం :

పరిగిలో వేరుశనగ మరియు పట్టు పురుగుల పెంపకం (Sericulture) ప్రధాన వృత్తులు. దీనికి సంబంధించిన పదజాలం చాలా విభిన్నంగా ఉంటుంది.

'వలపట' అనే పదాన్ని ప్రధానంగా వ్యవసాయ రంగంలో ఉపయోగిస్తారు. ఈ పదం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం దిశను లేదా వైపును సూచించడం.

'వలపట' అర్థం మరియు వాడకం :

'వలపట' అంటే కుడివైపు (Right side) అని అర్థం.

వ్యవసాయంలో వాడకం : రైతులు ఎడ్లబండి కట్టేటప్పుడు లేదా నాగలితో పొలం దున్నేటప్పుడు కాడికి కట్టిన రెండు ఎడ్లలో కుడివైపున ఉండే ఎద్దును 'వలపటెద్దు' అని పిలుస్తారు.

వ్యుత్పత్తి : తెలుగులో 'వలపల' అంటే కుడి అని, దీనికి వ్యతిరేక పదం 'దాపట' (ఎడమవైపు) అని వ్యవహరిస్తారు.

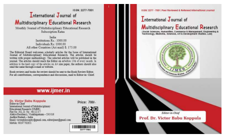
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ప్రాంతీయ నేపథ్యం (పరిగి మండలం) :

భౌగోళిక ప్రభావం : పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల ఇక్కడి మాండలికంపై కన్నడ భాషా ప్రభావం కూడా కొంతవరకు ఉంటుంది.

సంస్కృతి : ఈ ప్రాంతంలో వ్యవసాయం ప్రధాన వృత్తి కావడంతో, పశువుల నిర్వహణకు సంబంధించి ఇటువంటి ప్రాచీన తెలుగు మాండలిక పదాలు నేటికీ వాడుకలో ఉన్నాయి.

ప్రముఖ తెలుగు పాట “ఏరువాక సాగారో రన్న.. యలపట దాపట ఎడ్లను తోలుకో” అని కూడా ఈ పదం వాడబడింది, ఇది తెలుగు గ్రామీణ సంస్కృతిలో ఈ పదం యొక్క ప్రాధాన్యతను తెలియజేస్తుంది. ఆ పాటని ఒకసారి చూద్దాం.

ఏరువాక సాగారో పాట 1955 సినిమా “రోజులు మారాయి” నుంచి, కోసరాజు రాఘవయ్య రచన చేయగా, జిక్కి గానం చేశారు.

పూర్తి పాట :

కల్లా కపటం కానని వాడా
లోకం పోకడ తెలియని వాడా
కల్లా కపటం కానని వాడా
లోకం పోకడ తెలియని వాడా

ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

నవధాన్యాలను గంపకెత్తుకుని
సద్ది అన్నము మూటగట్టుకుని
నవధాన్యాలను గంపకెత్తుకుని
సద్ది అన్నము మూటగట్టుకుని
ముళ్లుకర్రను చేత బట్టుకుని
ఇల్లాలిని నీ వెంట బెట్టుకుని

ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

పడమట దిక్కున వరద గుడేసే
ఉరుముల మెరుపుల వానలు గురిసే
పడమట దిక్కున వరద గుడేసే
ఉరుముల మెరుపుల వానలు గురిసే
వాగులు వంకలు ఉరవడిజేసే
ఎండిన బీళ్ళు ఇగుర్లు వేసే

ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

కోటేరును సరిజూసి పన్నుకో
యలపట దాపట ఎడ్ల దోలుకో

Cover Page
INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

సాళ్ళు తప్పక పొంద్ర వేసుకో
విత్తనము విసిరిసిరి జల్లుకో
ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

పొలాలమ్ముకుని పోయేవాళ్ళు
టౌన్ లో మేడలు కట్టే వాళ్ళు
బ్యాంకుల దబ్బు దాచే వారు
నీ శక్తిని గమనించరు వారు
ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

పల్లెటూళ్ళలో చదివినవాళ్ళు
పొలిటిక్స్ తో బ్రతికే వాళ్ళు
ప్రజాసేవయని అరచే వాళ్ళు
ప్రజాసేవయని అరచే వాళ్ళు
ఒళ్ళు వంచి చాకిరికి మళ్ళరు
ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

పదవులు స్థిరమని భ్రమిసే వాళ్ళే
ఓట్లు గుంజి నిను మరిచేవాళ్ళే
నీవే దిక్కని వత్తురు పదవోయ్
నీవే దిక్కని వత్తురు పదవోయ్
రోజులు మారాయ్ రోజులు మారాయ్
మారాయ్ మారాయ్ మారాయ్
రోజులు మారాయ్
ఏరువాక సాగారో రన్నో చిన్నన్నా
నీ కష్టమంత తీరునురో రన్నో చిన్నన్నా

'దాపట' అంటే ఎడమవైపు (Left side) అని అర్థం. రైతులు ఎడ్లను కాడికి కట్టినప్పుడు ఎడమ వైపున ఉండే ఎద్దును 'దాపటెద్దు' అని పిలుస్తారు. వ్యవసాయ పనుల్లో ఎడ్లు సరిగ్గా నడవడానికి రైతు "వలపట.. దాపట.." అని పిలుస్తూ వాటిని నియంత్రిస్తుంటాడు. ఈ పదాలు ఎడ్లకు దిశానిర్దేశం చేసే సంకేతాలుగా పనిచేస్తాయి.

మరికొన్ని అనుబంధ పదాలు :

దాపల : ఎడమ పక్కన (ఉదా: "ఆ ఇల్లు రోడ్డుకు దాపల ఉంది").

వలపల : కుడి పక్కన.

పరిగి మండలంలో కన్నడ ప్రభావం వల్ల ఎడమను సూచించడానికి కొన్నిసార్లు 'ఎడమ' లేదా 'ఎడగై' (కన్నడ పదం 'ఎడగె' నుండి) అనే ఛాయలు కూడా మాటల్లో కనిపిస్తాయి, కానీ వ్యవసాయ పరిభాషలో మాత్రం 'దాపట' అనేదే స్థిరమైన పదం.

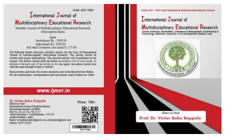
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

రాయలసీమ ప్రాంత వ్యవసాయ భాషలో 'సాలు' అనేది అత్యంత కీలకమైన పదం.

1. ప్రధాన అర్థం : వరుస (Row/Furrow) :

వ్యవసాయంలో నాగలితో పొలం దున్నేటప్పుడు లేదా విత్తనాలు వేసేటప్పుడు నేలపై ఏర్పడే నిలువు వరుసను 'సాలు' అని పిలుస్తారు.

ఉదా : "ఈరోజు చేనులో పది సాలులు దున్నాను" అంటే పది వరుసలు పూర్తి చేశానని అర్థం.

2. విత్తనాలు వేసే పద్ధతి :

విత్తనాలు వేసేటప్పుడు వరుసల మధ్య దూరాన్ని బట్టి 'సాలు' అనే పదాన్ని ఉపయోగిస్తారు.

పక్క సాలు : ప్రధాన పంట వరుస పక్కనే వేసే మరో వరుస.

అడ్డ సాలు: పొలాన్ని అడ్డంగా దున్నడాన్ని లేదా వరుసలు వేయడాన్ని 'అడ్డ సాలు' అంటారు.

3. నీటి పారుదల :

తోటలకు లేదా పంటలకు నీరు పెట్టేటప్పుడు, నీరు ప్రవహించే చిన్న కాలువ వంటి వరుసను కూడా కొన్నిసార్లు 'సాలు' అని వ్యవహరిస్తారు. దీనివల్ల నీరు వృధా కాకుండా మొక్క మొదళ్లకు చేరుతుంది.

4. సామెతలు/వాడుకలో :

రాయలసీమ మాండలికంలో "సాలుకు రావడం" అంటే ఒక క్రమ పద్ధతిలోకి రావడం లేదా సరిగ్గా పని చేయడం అనే అర్థంలో కూడా సరదాగా వాడుతుంటారు. పరిగి మండలంలో వేరుశనగ పంట ఎక్కువగా వేస్తారు. వేరుశనగ విత్తేటప్పుడు 'సాలు' సరిగ్గా ఉంటేనే (స్ట్రెయిట్ లైన్), తర్వాత కలుపు తీయడానికి లేదా గుంటక తోలడానికి వీలుగా ఉంటుంది. అందుకే రైతులకు 'సాలు కొట్టడం' అనేది ఒక నైపుణ్యం.

పరిగి మండలం మరియు రాయలసీమ వ్యవసాయ పరిభాషలో 'మడి' అనే పదానికి చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఇది ప్రధానంగా నీటి నిర్వహణ మరియు పంట సాగు పద్ధతిని సూచిస్తుంది.

1. ప్రధాన అర్థం: చిన్న ప్లాట్ (Small Plot/Bed)

పొలానికి నీరు పెట్టినప్పుడు, నీరు సమానంగా అన్ని వైపులా అందడానికి వీలుగా మట్టితో చిన్న గట్లు వేసి విభజించిన చిన్న భాగాన్ని 'మడి' అంటారు.

ఉదా : "మడి కట్టడం" అంటే నీరు నిలవడానికి గట్లు వేసి సిద్ధం చేయడం.

2. రకాలు మరియు వాడకం :

నాట్ల మడి : వరి పండించేటప్పుడు నారు పోయడానికి లేదా నాట్లు వేయడానికి సిద్ధం చేసిన బురద నేల కలిగిన భాగాన్ని 'నాట్ల మడి' అంటారు.

కూరగాయల మడి: టమోటా, మిరప వంటి తోట పంటలను సాగు చేసేటప్పుడు చేసే చిన్న చిన్న విభజనలు.

పాదు : ఒక్కో చెట్టు చుట్టూ నీరు నిలిచేలా చేసే చిన్న వృత్తాకారపు భాగాన్ని కూడా కొన్నిసార్లు మడి తరహాలో 'పాదు' అని పిలుస్తారు.

3. వాడుక భాషలో:

పరిగి మండలంలో "మడి దిగడం" అంటే పొలం పనిలోకి దిగడం లేదా పని ప్రారంభించడం అనే అర్థంలో కూడా వాడుతుంటారు. అలాగే, పొలం దున్నేటప్పుడు ఒక నిర్దిష్ట భాగాన్ని పూర్తి చేయడాన్ని 'ఒక మడి అయిపోయింది' అని చెబుతారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

4. ఇతర అర్థం (సంస్కృతి) :

వ్యవసాయేతర సందర్భంలో 'మడి' అంటే శుచి/శుభ్రత అని కూడా అర్థం ఉంది. ఆహారం వండేటప్పుడు లేదా పూజలు చేసేటప్పుడు పాటించే నియమాలను కూడా 'మడి' అంటారు. పరిగి ప్రాంతంలో వర్షాధార పంటలైన వేరుశనగకు గట్లు తక్కువగా ఉంటాయి కానీ, బోర్ల కింద పండించే వరి లేదా రాగి పంటలకు 'మదులు' కట్టడం అనేది రైతులకు నిత్యకృత్యం.

'కలి' అనే పదానికి రెండు రకాల ముఖ్యమైన అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి ఆహారానికి సంబంధించింది అయితే, రెండోది వ్యవసాయ పశువులకు సంబంధించింది.

1. ఆహారంగా 'కలి' :

రాయలసీమ సంస్కృతిలో కలి అనేది ఒక ముఖ్యమైన పానీయం.

అన్నం ఉడికించిన తర్వాత వ వార్చిన నీటిని (గంజి) లేదా రాత్రి మిగిలిన అన్నంలో నీళ్ల పోసి మరుసటి రోజు ఉదయానికి పులిసిన తర్వాత వచ్చే ద్రవాన్ని 'కలి' అంటారు. పూర్వం రైతులు ఉదయాన్నే పొలానికి వెళ్లేటప్పుడు 'కలి అన్నం' (వద్ది అన్నం) తినడం లేదా 'కలి తాగడం' చేసేవారు. ఇది శరీరానికి చాలా చలవను ఇస్తుంది. రాగి సంగటి (ముద్ద) తినేటప్పుడు సైడ్ డిష్గా లేదా కలుపుకోవడానికి ఉపయోగించే ద్రవ పదార్థాన్ని కూడా కొన్నిచోట్ల కలి అని పిలుస్తారు.

2. పశువుల మేతలో 'కలి' :

వ్యవసాయ రంగంలో ఎద్దు, ఆవులు లేదా గేదెలకు పెట్టే ఆహార మిశ్రమాన్ని కూడా కలి అంటారు. తవుడు, చెక్క (నూనె తీయగా మిగిలిన పదార్థం), పొట్టు మరియు నీళ్లను కలిపి పశువుల కోసం తయారు చేసే ద్రవ రూప మేత. "ఎద్లకు కలి పెట్టావా?" అనేది రైతు కుటుంబాల్లో నిత్యం వినిపించే మాట. పశువులు బలంగా ఉండటానికి ఈ కలిని ఇస్తారు.

పరిగి ప్రాంతంలో ఎవరైనా బాగా కలిసిపోయి పని చేస్తున్నా లేదా ఏదైనా మిశ్రమం తయారవుతున్నా 'కలిసింది' అనే పదాన్ని వాడుకలో ఉపయోగిస్తారు. ఈ మండలం ఎండలు ఎక్కువగా ఉండే ప్రాంతం కాబట్టి, వేసవిలో రైతులు వేడి నుంచి తట్టుకోవడానికి 'అంబలి' లేదా ఈ 'కలి' పానీయాలను ఎక్కువగా ఆశ్రయిస్తారు.

పట్టు పరిశ్రమలో ఉన్న మాండలికాలు :

ముఖ్యంగా పరిగి, హిందూపురం ప్రాంతాలు) పట్టు పురుగుల పెంపకానికి (Sericulture) చాలా ప్రసిద్ధి. పట్టు పరిశ్రమ పరిభాషలో 'చాకి' అంటే పట్టు పురుగులు గ్రుడ్డు దశ నుండి ఇప్పుడిప్పుడే బయటకు వచ్చిన చిన్న వయసు పురుగులను 'చాకి' అని పిలుస్తారు. సాధారణంగా పుట్టిన మొదటి 10-12 రోజుల దశను చాకి దశ అంటారు.

పట్టు గ్రుడ్ల నుండి పురుగులు బయటకు వచ్చాక, మొదటి రెండు దశల వరకు వాటిని చాలా జాగ్రత్తగా పెంచాలి. దీనికోసం ప్రత్యేకమైన 'చాకి పెంపకం కేంద్రాలు' ఉంటాయి. ఈ దశలో పురుగులకు రోగ నిరోధక శక్తి తక్కువగా ఉంటుంది. అందుకే వీటికి అత్యంత నాణ్యమైన, లేత మల్బరీ ఆకులను కోసి చిన్న ముక్కలుగా చేసి మేతగా వేస్తారు. చాకి పురుగుల పెరుగుదలకు నిర్దిష్ట ఉష్ణోగ్రత మరియు తేమ అవసరం. పరిగి మండలంలోని వాతావరణం దీనికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. రైతులు నేరుగా గ్రుడ్లను తెచ్చుకుని పెంచడం కంటే, ఈ చాకి సెంటర్ల నుండి రెండో దశ పూర్తయిన (2nd Moult) పురుగులను కొనుగోలు చేస్తారు. దీనివల్ల పురుగుల మరణాల రేటు తగ్గుతాయి. పట్టు గూళ్లు (Cocoons) నాణ్యంగా వస్తాయి. రైతుకు శ్రమ మరియు సమయం ఆదా అవుతుంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

పరిగి మండలంలో అనేక 'చాకి సెంటర్లు' ఉన్నాయి. ఇక్కడి నుండి పురుగులను కొనుగోలు చేసి, రైతులు తమ పట్టు ఇళ్లలో పెంచి పట్టు గూళ్లను ఉత్పత్తి చేస్తారు. వీటిని అమ్మడానికి సమీపంలోని హిందూపురం పట్టు మార్కెట్కు తరలిస్తారు.

పట్టు రైతులకు 'చంద్రిక' అనేది అత్యంత సుపరిచితమైన పరికరం. పట్టు పురుగుల పెంపకంలో చివరి దశలో ఇది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

పట్టు పురుగులు తమ ఐదు దశల ఎదుగుదల పూర్తి చేసుకున్న తర్వాత, గూడు (Cocoon) అల్లడానికి సిద్ధమవుతాయి. అలా సిద్ధమైన పురుగులను గూళ్లు అల్లుకోవడానికి ఉంచే ఒక చట్రం లేదా అమరికనే 'చంద్రిక' అంటారు. ఇది వెదురు బద్దలతో తయారు చేయబడిన ఒక పెద్ద చాప వంటి నిర్మాణం. దీనిపై వెదురుతోనే చేసిన మురిపెలు (Spiral structures) ఉంటాయి. ఇవి పురుగులు గూడు కట్టుకోవడానికి పట్టునిస్తాయి. ప్రస్తుతం వెదురు చంద్రికల స్థానంలో ప్లాస్టిక్ చంద్రికలు వాడుకలోకి వచ్చాయి. ఇవి శుభ్రం చేయడానికి సులభంగా ఉంటాయి.

గూడు కట్టే దశలో పట్టు పురుగులు మేత తినడం ఆపేసి, పారదర్శకంగా మారినప్పుడు వాటిని 'పండిన పురుగులు' అంటారు.

ఈ పురుగులను చంద్రికలపై వదులుతారు. పురుగులు ఆ వెదురు మురిపెల్లోకి వెళ్లి, నోటి నుండి దారాన్ని విడుదల చేస్తూ తమ చుట్టూ తాము గూడును అల్లుకుంటాయి. ఈ ప్రక్రియ సాధారణంగా 2 నుండి 3 రోజులు పడుతుంది.

పరిగి మండలంలో పట్టు పరిశ్రమ ప్రధాన ఆదాయ వనరు. ఇక్కడి రైతులు చంద్రికలపై గూళ్లు అల్లిన తర్వాత, వాటిని ఎండలో లేదా గాలి తగిలేలా జాగ్రత్తగా ఉంచుతారు. గూడు నాణ్యత (Shape and weight) చంద్రికపై పురుగును అమర్చిన విధానం మీద కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది. గూళ్లు తయారయ్యాక వాటిని చంద్రికల నుండి వేరు చేయడాన్ని 'గూళ్లు ఒలవటం' అని పిలుస్తారు.

3. కన్నడ – తెలుగు ద్విభాషా స్థితి :

పరిగి సంతలు మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కన్నడ పదాలు తెలుగులో ఎంతగా లీనమయ్యాయో ఈ క్రింది ఉదాహరణలు తెలుపుతాయి:

పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, ఇక్కడి వ్యవసాయం మరియు దైనందిన జీవితంలో తెలుగు – కన్నడ మిశ్రమ భాషా స్థితి (Bilingualism) స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

దిశలు మరియు స్థల నిర్దేశం :

ఎడగై / ఎడమగై : తెలుగులో 'ఎడమ' అని అర్థం. కన్నడలో 'ఎడగె' (ఎడమ వైపు) నుండి ఇది వచ్చింది.
వాడుకలో "ఆ పొలం దారికి ఎడగై పక్కన ఉంది" అని అంటారు.

బలగై / బలమగై : 'కుడి వైపు' (Right side) అని అర్థం. కన్నడ 'బలగె' నుండి వచ్చింది.

పరిగి మండలం మరియు రాయలసీమ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో 'బైలు' అనే పదం కన్నడ మరియు తెలుగు భాషల కలయికతో ఏర్పడిన విశిష్టమైన మాండలికం.

1. ప్రధాన అర్థం : బయలు / మైదానం :

తెలుగులోని 'బయలు' అనే పదం కన్నడలో 'బైలు' గా మారుతుంది. పరిగి వంటి సరిహద్దు మండలాల్లో దీనిని కింది సందర్భాల్లో వాడతారు:

బైలు సీమ : మైదాన ప్రాంతం లేదా బయలు ప్రదేశం అని అర్థం.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

పొలం/చేను : రైతులు తమ సాగు భూమిని లేదా ఖాళీగా ఉన్న భూమిని కూడా "బైలు" అని పిలుస్తుంటారు.

ఉదా:"పశువులను బైలుకు తోలుకెళ్లారు" అంటే బయట మైదానంలోకి మేతకు తీసుకెళ్లారని అర్థం.

2. వ్యవసాయ వాడుక :

బైలు పంట : నీటి వసతి తక్కువగా ఉండి, కేవలం వర్షాధారంగా పండే పంటలను కొన్నిచోట్ల బైలు పంటలు అంటారు.

బైలు ఖాళీ : పొలం దున్ని విత్తనాలు వేయకుండా ఖాళీగా వదిలేసిన భూమిని'బైలు పడి ఉంది' అని అంటారు.

3. దైనందిన వాడుక :

బైలుకు వెళ్లడం : పల్లెల్లో ప్రకృతి సిద్ధమైన కాలకృత్యాల కోసం వెళ్లడాన్ని (Open defecation – పాత కాలపు వాడుక) "బైలుకు వెళ్తున్నా" అని సంకేతంగా వాడేవారు.

బైలు కాడికి : ఊరి బయట ఉన్న ప్రదేశానికి వెళ్లడాన్ని సూచిస్తుంది.

4. కన్నడ ప్రభావం (Bilingual Status) :

కన్నడలో 'బైలు సీమే' అంటే మైదాన ప్రాంతం. పరిగి మండలం కర్ణాటకలోని తుమకూరు, పావగడ ప్రాంతాలకు దగ్గరగా ఉండటం వల్ల, అక్కడి ప్రజల మాటల్లో 'బయలు' అనే పదం సహజంగానే 'బైలు'గా మారి తెలుగు వాక్యాల్లో కలిసిపోయింది.

నిదాన' అనే పదం ద్విభాషా స్థితికి ఒక చక్కని ఉదాహరణ.

1. ప్రధాన అర్థం : నెమ్మది :

తెలుగులో 'నిదానం' అంటే ఎలాగైతే నెమ్మది లేదా ఓపిక అని అర్థమో, కన్నడలో 'నిదాన' అంటే కూడా అదే అర్థం. సరిహద్దు ప్రాంతం కావడంతో ఇక్కడి ప్రజలు తెలుగు వాక్యాల్లో కూడా 'నిదాన' అనే పదాన్ని కన్నడ యాసతో ఉపయోగిస్తారు.

నిదానంగా రా : ఎవరైనా వేగంగా వస్తుంటే "నిదానంగా రాబ్బా" (నెమ్మదిగా రా) అని అంటారు.

నిదానంగా తిను: భోజనం చేసేటప్పుడు "నిదానంగా ఉటా చేయి" అని చెబుతుంటారు.

పనిలో నిదానం: "వాడు చేసే పనంతా నిదానమే" అంటే వాడు చాలా నెమ్మదిగా పని చేస్తాడని అర్థం.

పట్టు పురుగుల పెంపకంలో లేదా పొలం పనుల్లో ఏదైనా పనిని జాగ్రత్తగా, పొరపాట్లు లేకుండా చేయాలని చెప్పడానికి "నిదానంగా చేయి" లేదా "నిదానవగి మాడు" (కన్నడ ప్రభావంతో) అని వాడుతుంటారు.

కన్నడలో "నిదానవే ప్రధాన" (నిదానమే ప్రధానం) అనే సామెత ఉంది. పరిగి మండలంలో కన్నడ సినిమాలు, రేడియో మరియు పొరుగు ఊర్ల ప్రభావం వల్ల 'నిదాన' అనే పదం ఇక్కడి తెలుగు మాండలికంలో ఒక భాగమైపోయింది.

పరిగి, పెనుకొండ ప్రాంతాల్లో "వట్టం" అనే పదాన్ని వేర్వేరు సందర్భాల్లో వాడుతుంటారు. దీనికి ప్రధానంగా రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి :

1. కన్నడ ప్రభావంతో పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, అక్కడ కన్నడ పదాల ప్రభావం ఎక్కువ. కన్నడలో 'వట్ట' అంటే వృత్తం (Circle) లేదా గుండ్రంగా ఉండటం అని అర్థం. ఏదైనా వస్తువు గుండ్రంగా ఉంటే "అది వట్టంగా ఉంది" అని అంటుంటారు. అలాగే, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రచ్చబండ లేదా ఒక నిర్ణీత ప్రదేశం చుట్టూ గుమిగూడటాన్ని కూడా కొన్నిసార్లు ఈ అర్థంలో వాడుతుంటారు.
2. స్థానిక వ్యాపార లేదా కొలత భాషలో పాత తరం వ్యాపారస్తులు లేదా రైతులు ధాన్యం అమ్మేటప్పుడు లేదా డబ్బుల లావాదేవీల్లో 'వట్టం' అనే పదాన్ని కమీషన్ లేదా తగ్గింపు అనే అర్థంలో వాడేవారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఉదా : ఏదైనా వస్తువు ధరలో కొంచెం తగ్గించడాన్ని "వట్టం ఇవ్వడం" అని అంటుంటారు.

3. సామాజిక/కుటుంబ సందర్భంలో కొన్ని రాయలసీమ గ్రామాల్లో "వట్టం" అంటే ఆచారం లేదా కట్టుబాటు అనే అర్థం కూడా వస్తుంది. "మా వట్టం ప్రకారం మేము ఇలాగే చేస్తాం" అంటే "మా పద్ధతి ప్రకారం మేము ఇలాగే చేస్తాం" అని అర్థం.

4. **సామాజిక సంబంధాలు :**

పరిగి మండలంలో బంధుత్వాలను పిలిచే విధానంలో ఒక రకమైన ఆత్మీయత కనిపిస్తుంది. తెలుగు – కన్నడ ద్విభాషా స్థితి(Bilingualism)వల్ల బంధుత్వాలను పిలిచే విధానం చాలా ప్రత్యేకంగా ఉంటుంది.

1. **తల్లిదండ్రులు :**

అప్ప / అప్పా: తండ్రిని పిలవడానికి ఈ పదాన్ని ఉపయోగిస్తారు. (కన్నడలో 'అప్ప' అంటే తండ్రి).

అవ్వ / అవ్వా: తల్లిని పిలవడానికి వాడతారు. (కన్నడలో 'అవ్వ' అంటే తల్లి, కానీ కొన్ని తెలుగు ప్రాంతాల్లో అమ్మమ్మను అవ్వ అంటారు, ఇక్కడ మాత్రం తల్లికి కూడా వాడతారు).

అమ్మ : సాధారణ తెలుగు పదం కూడా వాడుకలో ఉంది.

2. **తోబుట్టువులు :**

అన్న : పెద్దన్నయ్యను 'అన్న' అని పిలుస్తారు.

తమ్మ : తమ్ముడిని పిలిచేటప్పుడు లేదా సంబోధించేటప్పుడు 'తమ్మ' లేదా 'తమ్ముడు' అంటారు (కన్నడలో 'తమ్మ' అంటే తమ్ముడు).

అక్క : అక్కను 'అక్క' అని పిలుస్తారు.అక్కమ్మ: పెద్దక్కను గౌరవంగా పిలిచే విధానం.

తంగి : చెల్లెలిని సూచించడానికి లేదా పిలవడానికి కొన్ని కుటుంబాల్లో 'తంగి' అనే పదాన్ని వాడతారు (కన్నడ ప్రభావం).

3. పెద్దలు / వృద్ధులు :

అజ్జ / అజ్జా : తాతయ్యను 'అజ్జ' అని పిలుస్తారు (కన్నడ పదం).

అజ్జి : అమ్మమ్మ లేదా నాయనమ్మను 'అజ్జి' అని పిలుస్తారు.

దొడ్డప్ప : తండ్రి యొక్క పెద్దన్నయ్యను (పెదనాన్న) 'దొడ్డప్ప' అంటారు.

దొడ్డమ్మ : పెద్దమ్మను 'దొడ్డమ్మ' అని పిలుస్తారు.

చిక్కప్ప : బాబాయిని 'చిక్కప్ప' అని పిలుస్తారు (కన్నడలో 'చిక్క' అంటే చిన్న).

చిక్కమ్మ : పిన్నిని 'చిక్కమ్మ' అని పిలుస్తారు.

4. **అత్తమామలు :**

మావ : మేనమామను లేదా మామగారిని 'మావ' అని పిలుస్తారు.

అత్తె / అత్తమ్మ : అత్తయ్యను 'అత్తె' (కన్నడ యాస) లేదా 'అత్తమ్మ' అని పిలుస్తారు.

5. **ఇతర సంబోధనలు :**

అబ్బా : సంభాషణ మధ్యలో "ఏమబ్బా", "రారా అబ్బా" అని స్నేహపూర్వకంగా లేదా బంధుత్వంతో పిలుస్తుంటారు. ఇది రాయలసీమ వ్యాప్తంగా ఉన్నా, పరిగిలో దీనికి కన్నడ యాస తోడవుతుంది. పరిగి మండలంలో ప్రజలు మాట్లాడేటప్పుడు "మా అప్ప చెప్పినాడు" లేదా "మా అజ్జి ఊరికి పోయింది" వంటి వాక్యాలు ఎక్కువగా వినిపిస్తాయి.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

పరిగి మండలం మరియు రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో 'ముక్కోపి' అనే పదాన్ని ఒక వ్యక్తి స్వభావాన్ని వివరించడానికి ఉపయోగిస్తారు.

దీని అర్థం మరియు వాడుక ఇక్కడ ఉంది.

ప్రధాన అర్థం : అత్యంత కోపిష్టి ముక్కు మీద కోపం ఉండే వాడిని 'ముక్కోపి' అంటారు. అంటే, చిన్న విషయానికి కూడా వెంటనే కోపం తెచ్చుకునే వ్యక్తి అని అర్థం. ఎవరైనా ఎక్కువగా కోప్పడుతుంటే, స్థానిక **యాసలో ఇలా అంటుంటారు :**

"వానికా.. ముక్కు మీదే కోపం ఉంటుందిరా!"

"వాడొక పెద్ద ముక్కోపి, వానితో నిదానంగా (నెమ్మదిగా) మాట్లాడు."

ఈ ప్రాంతంలో ముక్కుకు సంబంధించి ఇతర ఆసక్తికరమైన పదాలు కూడా ఉన్నాయి :

ముక్కు పొడుము : పాత తరం వారు వాడే నశ్యం. "ముక్కు పొడుము వేసుకుంటే కోపం తగ్గుతుంది" అనే నమ్మకం కొన్ని చోట్ల ఉంది.

ముక్కు దారం : ఎద్లకు వేసే ముకుతాడును కొన్నిసార్లు ముక్కు దారం అని కూడా వ్యవహరిస్తారు (వ్యవసాయ సందర్భంలో).

స్వభావ రీత్యా ఇతర పదాలు :

పరిగి ప్రాంతంలో మనుషుల స్వభావాన్ని బట్టి ఇలా కూడా అంటుంటారు:

గట్టి మనిషి : మొండివాడు లేదా ధైర్యవంతుడు.

మెత్తనాయన : చాలా సాధు స్వభావం కలవాడు.

పరిగి మండలంలోని ఈ ద్విభాషా స్థితిలో "అవనికి బేగ కోప బరుత్తె" (వానికి త్వరగా కోపం వస్తుంది) అనే కన్నడ మిశ్రమ వాక్యం కూడా ముక్కోపిని ఉద్దేశించి వినిపిస్తుంటుంది.

రాయలసీమ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 'కుంపటి' అనే పదం దైనందిన జీవితంలో ఒక ముఖ్యమైన వస్తువును సూచిస్తుంది.

దీని అర్థం మరియు వాడుక ఇక్కడ ఉన్నాయి :

1. ప్రధాన అర్థం : బొగ్గుల పొయ్యి :

ఇనుము లేదా మట్టితో చేసిన చిన్న పొయ్యిని 'కుంపటి' అంటారు. ఇందులో బొగ్గులు లేదా కట్టెలు వేసి మంట చేస్తారు. చలికాలంలో వేడి కాచుకోవడానికి (కాపడం), పాలు వేడి చేయడానికి లేదా అన్నం వండటానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

2. వ్యవసాయం మరియు పశువుల పెంపకం :

పరిగి వంటి గ్రామాల్లో చలికాలంలో పశువుల పాకల దగ్గర 'కుంపటి' లేదా 'చితుకులు'(చిన్న కట్టెలు) వేసి మంట వేస్తారు. దీనివల్ల పశువులకు చలి తగలకుండా ఉంటుంది.

3. పట్టు పురుగుల పెంపకంలో :

పరిగి మండలంలో పట్టు పురుగుల పెంపకం ఎక్కువ కాబట్టి, వర్షాకాలంలో లేదా చలికాలంలో పట్టు పురుగుల గదిలో ఉష్ణోగ్రత తగ్గకుండా ఉండటానికి బొగ్గుల కుంపట్లు పెడతారు. కుంపటి నుండి వచ్చే పొగ పురుగులకు తగలకుండా కేవలం వేడి కోసం మాత్రమే దీనిని వాడుతారు.

4. వాడుక భాషలో :

"కుంపటి పెట్టుకోవడం": ఎవరైనా అనవసరమైన గొడవను లేదా సమస్యను తెచ్చి పెట్టుకుంటే

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

"ఇంట్లో కుంపటి పెట్టుకున్నావు" అని సామెతగా వాడుతుంటారు. పరిగి ప్రాంతంలో కన్నడ ప్రభావంతో కొన్నిచోట్ల దీనిని 'కెందద బుట్టి' (నిప్పుల బుట్ట) అని కూడా పిలవడం కనిపిస్తుంది.

లేపాక్షి మరియు హిందూపురం, పరిగి (రాయలసీమ) ప్రాంతాల్లో 'ఎర్క' (లేదా ఎరుక) అనే పదానికి ముఖ్యంగా మూడు అర్థాలు ఉన్నాయి.

పరిచయం లేదా గుర్తింపు : ఒక వ్యక్తి లేదా వస్తువు గురించి మనకు ముందే తెలిసి ఉంటే, ఆ ప్రాంత ప్రజలు "వాడు నాకు ఎర్కేలే" (వాడు నాకు పరిచయమేలే) లేదా "ఆ దారి నాకు ఎర్కే" అని వాడుతుంటారు.

తెలివి లేదా జ్ఞానం : ఏదైనా విషయం పట్ల అవగాహన ఉండటాన్ని 'ఎరుక' అంటారు. రాయలసీమ మాండలికంలో "వాడికి అసలు ఎర్కే లేదు" అంటే వాడికి ఏమీ తెలియదు లేదా లోక జ్ఞానం లేదని అర్థం.

జోస్యం (సోదె) : గ్రామాల్లో 'ఎరుకల వారు' భవిష్యత్తు చెప్పడాన్ని 'ఎరుక చెప్పడం' అంటారు.

2. ప్రాంతీయ సామెతలు :

రాయలసీమ యాసలో పరిగి ప్రాంత ప్రజలు సందర్భోచితంగా వాడే కొన్ని సామెతలు :

"ఆశ లావు.. పీక సన్నం": చేయలేని పనుల కోసం పెద్ద ఆశలు పడేవారిని ఉద్దేశించి అనే మాట. ఈ జాతీయం ప్రధానంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క సామర్థ్యానికి మరియు ఆశలకు మధ్య ఉన్న అసమతుల్యతను తెలియజేస్తుంది.

ఆశ లావు (పెద్ద ఆశ) : ఒక వ్యక్తికి తన స్థాయికి మించిన లేదా అసాధ్యమైన విషయాల మీద ఉండే విపరీతమైన కోరికను ఇది సూచిస్తుంది.

పీక సన్నం (సన్నని గొంతు): ఆ కోరికలను నెరవేర్చుకోవడానికి లేదా అనుభవించడానికి కావాల్సిన స్తోమత, శక్తి లేదా అర్హత చాలా తక్కువగా ఉండటాన్ని ఇది సూచిస్తుంది.

పక్షులతో పోలిక : సాధారణంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కొంగను ఉదాహరణగా చెప్తారు. కొంగ తన గొంతు కంటే పెద్దదైన చేపను మింగాలని ఆశపడుతుంది (ఆశ లావు), కానీ దాని పీక చాలా సన్నగా ఉండటం వల్ల ఆ చేపను మింగలేదు (పీక సన్నం).

ఆ ప్రాంతంలో దీని ఉనికి :

రాయలసీమ ప్రాంతంలోని అనంతపురం మరియు ప్రస్తుత శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాలోని ప్రజల మాటల్లో ఈ జాతీయం తరచుగా వినిపిస్తుంది. ముఖ్యంగా,గ్రామీణ జీవనశైలి, వ్యవసాయాధారిత పనుల్లో ఒకరు తమ శక్తికి మించి ఆశపడినప్పుడు పెద్దలు ఈ మాటతో మందలిస్తుంటారు. ఇది కేవలం ఒక ప్రాంతానికే పరిమితం కాకుండా, తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో విస్తృతంగా వాడకలో ఉన్నప్పటికీ, పరిగి వంటి మండలాల్లోని స్థానిక యాసలో ఇది మరింత సహజంగా దొర్లుతుంటుంది.

"అంగిట బెల్లం.. ఆత్మలో విషం": పైకి తియ్యగా మాట్లాడుతూ లోపల కపటం ఉన్నవారి గురించి చెబుతారు. "అంగిట బెల్లం.. ఆత్మలో విషం" అనేది తెలుగులో అత్యంత ప్రాచుర్యం పొందిన సామెత. ఇది వ్యక్తుల యొక్క ద్వంద్వ స్వభావాన్ని లేదా కపటత్వాన్ని ఎత్తిచూపుతుంది.

అంగిట బెల్లం : 'అంగిలి' అంటే నోటి లోపలి భాగం. నోటితో మాట్లాడేటప్పుడు బెల్లం లాంటి తీపి మాటలు చెప్పడం, అంటే ఎదుటివారిని మెప్పించేలా చాలా ప్రేమగా, మర్యాదగా ప్రవర్తించడం అని అర్థం.

ఆత్మలో విషం : 'ఆత్మ' అంటే ఇక్కడ మనస్సు లేదా హృదయం. లోపల మాత్రం కుట్రలు, అసూయ లేదా

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఎదుటివారికి కీడు చేయాలనే చెడు ఆలోచనలు (విషం వంటివి) కలిగి ఉండటం. పైకి నవ్వుతూ పలకరిస్తూనే, లోపల శత్రుత్వాన్ని పెంచుకునే వ్యక్తులను ఉద్దేశించి ఈ సామెతను ఉపయోగిస్తారు.

రోకటి పాటకే రాగాలొస్తే.. మోట పాటకే మోక్షం వస్తుంది" అనే సామెత రాయలసీమ ప్రాంతంలో, ముఖ్యంగా గ్రామీణ జనజీవనంలో చాలా కాలంగా వాడుకలో ఉంది. ఈ సామెత ఆ ప్రాంతపు శ్రమజీవుల కష్టాన్ని, వారి కళాహృదయాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

1. సామెత నేపథ్యం :

పూర్వం రాయలసీమలో వ్యవసాయం, ఇంటి పనులు పూర్తిగా శారీరక శ్రమపై ఆధారపడి ఉండేవి. ఆ శ్రమను మర్చిపోవడానికి ప్రజలు పాటలు పాడుకునేవారు.

రోకటి పాట : ధాన్యం దంచేటప్పుడు మహిళలు రోకలి పోటుకు అనుగుణంగా పాడుకునే పాటలు. ఇవి లయబద్ధంగా ఉంటాయి.

మోట పాట : బావుల నుండి నీటిని తోడే 'మోట'ను లాగేటప్పుడు రైతులు పాడుకునే పాటలు. ఇది అత్యంత కష్టమైన పని. ఎద్దులను అదిలిస్తూ, నీటిని తోడుతూ రాగయుక్తంగా పాడుతారు.

కష్టమే రాగం : ధాన్యం దంచే రోకటి దరువుకే అందమైన రాగాలు వస్తే, అంతకంటే ఎంతో కష్టతరమైన, చెమటను చిందిస్తూ పాడే మోట పాటలో సాక్షాత్తూ 'మోక్షం' (పరమానందం లేదా దైవత్వం) కనిపిస్తుందని ఈ సామెత భావం.

శ్రమకు గౌరవం : శ్రమ చేసే వాడి నోట వచ్చే ప్రతి మాట ఒక పాట అని, ఆ పాటలో స్వచ్ఛత ఉంటుందని రాయలసీమ ప్రజలు నమ్ముతారు.

కడప, అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాల్లోని పాత తరానికి ఈ సామెత బాగా తెలుసు. ముఖ్యంగా బోరు బావులు రాకముందు 'మోట బావుల' కాలంలో ఈ సామెత ప్రతి ఇంటా వినిపించేది.

యాసలో మార్పు : కొన్ని చోట్ల దీనిని "రోకటి పాటకే రాగాలొస్తే.. మోట పాటకే ముక్తి వస్తుంది" అని కూడా అంటారు.

వ్యంగ్యార్థం : కొన్నిసార్లు ఎవరైనా చిన్న పనికే ఎక్కువ హడావుడి చేస్తుంటే, "రోకటి పాటకే రాగాలొస్తే.. మోట పాటకే మోక్షం రావాలి" అని వ్యంగ్యంగా కూడా వాడుతుంటారు (అంటే 'చిన్న పనికే ఇంత బిల్డప్ ఇస్తే, పెద్ద పని చేసేవాడు ఇంకెంత చెప్పాలి' అనే అర్థంలో).
నేటి యంత్ర యుగంలో మోట బావులు, రోకళ్లు తగ్గిపోవడంతో ఈ సామెత వాడకం తగ్గినప్పటికీ, రాయలసీమ జానపద సాహిత్యంలో మరియు పెద్దల మాటల్లో ఇది ఇప్పటికీ సజీవంగా ఉంది.

"ఊరు పొమ్మంటుంది.. కాడు రమ్మంటుంది" అనే సామెత ఆంధ్రప్రదేశ్లోని శ్రీ సత్యసాయి జిల్లా, పరిగి మండలంతో సహా రాయలసీమ అంతటా విస్తృతంగా వాడుకలో ఉంది.

ఈ సామెత మానవ జీవితం యొక్క చరమాంకాన్ని (వృద్ధాప్యాన్ని) అత్యంత సహజంగా, కాస్త వేదాంత ధోరణిలో వివరిస్తుంది.

ఊరు పొమ్మంటుంది : ఇక్కడ 'ఊరు' అంటే సమాజం లేదా ప్రాపంచిక జీవితం అని అర్థం. ఒక వ్యక్తి వయసు పైబడినప్పుడు, అతను ఇక ప్రాపంచిక బాధ్యతల నుండి తప్పుకోవాలని, సమాజంలో అతని ప్రాధాన్యత తగ్గుతోందని ఇది సూచిస్తుంది.

కాడు రమ్మంటుంది : 'కాడు' అంటే ఇక్కడ స్మశానం. అంటే మరణం దగ్గర పడిందని, ప్రకృతి సిద్ధంగా ఆ

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

వ్యక్తి మట్టిలో కలిసిపోయే సమయం ఆసన్నమైందని అర్థం. ప్రధానంగా ముసలితనంలో ఉండి, అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నప్పుడు లేదా జీవితం మీద విరక్తి కలిగినప్పుడు ఈ మాటను ఉపయోగిస్తారు. "నా వయసు అయిపోయింది, ఇక నేను వెళ్లాల్సిన సమయం వచ్చింది" అని పెద్దలు తమ ముసలితనాన్ని ఉద్దేశించి నిట్టూర్పుగా ఈ సామెతను చెబుతుంటారు.

రాయలసీమ యాసలో జీవిత సత్యాలను చాలా సూటిగా, ఘాటుగా చెప్పే అలవాటు ఉంది. ఈ ప్రాంతంలోని పల్లెటూళ్లలో ఎవరైనా వృద్ధులు తమ పనులను తామే చేసుకోలేక ఇబ్బంది పడుతున్నప్పుడు "ఏం చేస్తాం నాయనా.. ఊరు పొమ్మంటాంది, కాడు రమ్మంటాంది" అని అనడం మీరు గమనించవచ్చు.

పరిగి వంటి మండలాల్లోని గ్రామీణ సంభాషణల్లో మరణాన్ని ఒక అనివార్యమైన సత్యంగా అంగీకరించే క్రమంలో ఈ సామెత ఒక భాగమైపోయింది. "వృద్ధాప్యంలో ఉన్నవారిని ఉద్దేశించి వాడే వ్యంగ్యమైన సామెత.

"ఇంటికి జ్యేష్ఠాదేవి.. ఒంటికి శ్రీమహాలక్ష్మి"

ఇంటి పనుల విషయానికి వస్తే బద్ధకంగా (జ్యేష్ఠాదేవిలా) ఉంటూ, తన అలంకరణ, భోగభాగ్యాల విషయానికి వస్తే మాత్రం చాలా జాగ్రత్తగా (లక్ష్మీదేవిలా) ఉండటం. బాధ్యతలను విస్మరించి, కేవలం స్వార్థం చూసుకునే వారిని ఉద్దేశించి పరిగి గ్రామాల్లో ఈ మాట అంటారు.

"పెరటి చెట్టు మందుకు రాదు"

మనకు అందుబాటులో ఉన్న విలువైన వస్తువులను లేదా మనుషులను మనం తక్కువగా చూస్తాం. బయట ఎక్కడో ఉన్నవాటికే ఎక్కువ విలువ ఇస్తాం.ఇంట్లోని వారి సలహాలను విస్మరించి బయటి వారి మాటలు వినే సందర్భంలో దీన్ని ఉపయోగిస్తారు.

ఈ సామెతలు ఆ ప్రాంతపు మట్టి వాసనను, ప్రజల అమాయకత్వాన్ని మరియు చమత్కారాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి.

3. సంభాషణా శైలి :

ఇక్కడి ప్రజల సంభాషణల్లో గౌరవం మరియు చనువు కలగలిసి ఉంటాయి:

అట్నే: "అలాగే" అనే పదాలకు బదులుగా వాడతారు.

1. "అట్నే/అట్లే"

ఇది ఒక పనికి లేదా మాటకు అంగీకారం తెలపడానికి వాడతారు.

ఉదా : "రేపు పొద్దున్నే చేనుకాడికి రావాలా?"అని ఎవరైనా అడిగితే, "సరే వస్తాను" అనడానికి బదులుగా "అట్నే/అట్లే వస్తానులే" లేదా సింపుల్గా "అట్నే/అట్లే!" అంటారు.

భావం: ఎదుటి వ్యక్తి చెప్పినదానికి పూర్తిగా ఒప్పుకోవడం.

2. ఇట్నే/ఇట్లే (ఇలాగే / Itఅవ)

ఇది ఒక స్థితిని లేదా పద్ధతిని వివరించడానికి వాడతారు.

ఉదా : "పని ఇట్నే చేయాలా?" అంటే "పని ఇలాగే చేయాలా?" అని అర్థం. లేదా "మేము ఇట్నే/ఇట్లే ఉంటాం" అంటే మా పద్ధతి ఇంతే అని అర్థం.

పరిగి, హిందూపురం, పెనుకొండ వంటి ప్రాంతాల్లో ఈ పదాలను కేవలం సమాధానాలు చెప్పడానికే కాకుండా, మాట మధ్యలో ఊతపదాలుగా కూడా వాడుతుంటారు.

"అట్నే/అట్లే పోదాం పద" (అలాగే వెళ్దాం పద).

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

"ఇట్నే/ఇట్లే కూర్చో" (ఇక్కడే/ఇలాగే కూర్చో).

చమత్కారం :

రాయలసీమలో ఎవరైనా ఏదైనా చెప్తుంటే, వినేవాడు "అట్నా/అట్లనా!" (అవునా!/అలాగా!) అని అడుగుతుంటాడు. దానికి సమాధానంగా "అట్నే/అట్లే!" (అవును, అలాగే!) అని చెప్పడం ఆ ప్రాంతపు సంభాషణల్లోని స్వచ్ఛతను తెలియజేస్తుంది.

పరిగి, హిందూపురం, మడకశిర ప్రాంతాల్లోని ప్రజలు మాట్లాడే తీరు చాలా కమ్మగా, సూటిగా ఉంటుంది. ఆ ప్రాంత యాసలో నిత్యం దొర్లే మరికొన్ని పదాలు, వాటి అర్థాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

1. ఎట్ల? / గట్ల

ఎట్ల : "ఎలా?" అని అర్థం. (ఉదా: "పని ఎట్ల సాగుతాంది?")

గట్ల : "అలా" లేదా "ఆ విధంగా" అని అర్థం. (ఉదా: "గట్ల చెప్పొద్దు నాయనా!")

2. అవునా? అట్నా!

ఎదుటివారు చెప్పే విషయాన్ని ఆశ్చర్యంగా వినేటప్పుడు "అవునా?" అనడానికి బదులు "అట్నా!" లేదా "అవున్లే!" అంటారు. ఇది ఆ ప్రాంతంలో చాలా ఫేమస్.

3. ఎవురు?

"ఎవరు?" అనే పదాన్ని రాయలసీమ యాసలో "ఎవురు" అని అంటారు.

ఉదా : "ఆయన ఎవురో నీకు తెలుసా?"

4. నాయనా / అబ్బీ

పరిగి ప్రాంతంలో చిన్నపిల్లలను లేదా సమాన వయసున్న వారిని పిలవడానికి ఈ పదాలు వాడతారు.

నాయనా : ఇది కేవలం తండ్రిని పిలిచే పదం మాత్రమే కాదు, ఎవరినైనా ఆప్యాయంగా పిలవడానికి వాడతారు.

అబ్బీ : అబ్బాయిని పిలవడానికి వాడే ముద్దు పేరు. (ఉదా: "ఏమబ్బీ.. బాగుండావా?")

5. సెప్పు / సెప్పినాడు

'శ' మరియు 'చ' అక్షరాలకు బదులుగా 'స' వాడటం ఇక్కడ ఎక్కువ.

చెప్పు ని "సెప్పు" అని, చెప్పాడు ని "సెప్పినాడు" అని అంటారు.

6. కుదురుగ

"నిలకడగా" లేదా "స్థిరంగా" ఉండటం.

ఉదా : "కాసేపు కుదురుగ కూర్చోలేవా?" (అంటే కాసేపు నిలకడగా కూర్చోలేవా అని).

7. ఇగ / ఇక

"ఇకముందు" లేదా "ఇక చాలు" అని చెప్పడానికి 'ఇగ' వాడతారు.

ఉదా : "ఇగ చాల్లే సెప్పింది వెళ్లు."

8. బాగుండావా?

"బాగున్నావా?" అనే పదాన్ని రాయలసీమలో "బాగుండావా?" అని అడుగుతారు. 'న' బదులు 'ఱ' లేదా 'ండ' ఒత్తులు వాడటం ఈ ప్రాంత ప్రత్యేకత.

పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల అక్కడ తెలుగులో కొద్దిగా కన్నడ పదాల ప్రభావం కూడా కనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకు "బేగ" (త్వరగా) వంటి పదాలు అప్పుడప్పుడు వాడుతుంటారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఏమప్పు/ఏమయ్యా : ఎదుటివారిని పలకరించేటప్పుడు సహజంగా వాడే సంబోధనలు.

సామి/నాయనా : దైవత్వం లేదా ఆత్మీయతను వ్యక్తం చేయడానికి ప్రతి వాక్యం చివర ఈ పదాలను జోడిస్తారు.

గ్రామనామాలు :

శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాలోని పరిగి మండల గ్రామాల పేర్లు చారిత్రక పరిణామాలు, భౌగోళిక లక్షణాలు మరియు ఆ ప్రాంతంపై ఉన్న కన్నడ భాషా ప్రభావం ఆధారంగా ఏర్పడ్డాయి. ఈ మండలంలోని ముఖ్య గ్రామాల పేర్ల వెనుక ఉన్న విశేషాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

పరిగి :

పరిగి అనే గ్రామనామం వెనుక చారిత్రక, భౌగోళిక మరియు భాషా పరమైన ఆసక్తికరమైన విశ్లేషణలు ఉన్నాయి. ఆ ప్రాంతంలోని పెద్దలు, చరిత్రకారులు చెప్పే వివిధ పార్శ్వాలు ఇవి

1. భౌగోళిక పార్శ్వం (– పరిగి చెట్లు)

అనంతపురం మరియు శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాలలోని గ్రామ నామాలను పరిశీలిస్తే, చాలా గ్రామాలు అక్కడ పెరిగే చెట్ల పేర్ల మీద ఏర్పడ్డాయి.

పూర్వం ఈ ప్రాంతంలో "పరిగి" (Ziziphus oenoplia) అనే ముళ్ల పొదలు లేదా చెట్లు (చిన్న రేగు పండ్ల వంటి కాయలు కాసే చెట్లు) విస్తృతంగా ఉండేవని తెలుస్తోంది. ఆ చెట్లు ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతం కాబట్టి, కాలక్రమేణా ఆ ఊరికి "పరిగి" అనే పేరు స్థిరపడిందని ఒక బలమైన వాదన ఉంది.

2. భాషా పరమైన పార్శ్వం ('పరుగు' లేదా 'పరిఘ')

పరిఘ : సంస్కృతంలో 'పరిఘ' అంటే కోట చుట్టూ ఉండే అగడ్త లేదా రక్షణ గోడ అని అర్థం. ఈ ప్రాంతం చారిత్రక పెనుకొండ సామ్రాజ్యానికి దగ్గరగా ఉండటం వల్ల, రక్షణ పరమైన ప్రాధాన్యత కలిగి ఉండి ఉండవచ్చు.

పరిగి : పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల కన్నడ ప్రభావం ఎక్కువ. కన్నడలో 'పరిగె' అంటే ఒక రకమైన పొలాల్లో గట్ల మీద పెరిగే గడ్డి లేదా చిన్న మొక్కలని అర్థం.

3. చారిత్రక పార్శ్వం

పల్లవుల కాలం : చరిత్రకారుల అభిప్రాయం ప్రకారం, ఈ ప్రాంతాన్ని పూర్వం 'పరిగూని' లేదా 'పరివి' అని పిలిచేవారు. క్రీ.శ. 4వ శతాబ్దంలో 'నొలంబ పల్లవులు' ఈ పరివి (నేటి పరిగి) ని తమ రాజధానిగా చేసుకుని పాలించారని శాసనాల ద్వారా తెలుస్తోంది. ఆ 'పరివి' అనే పదమే కాలక్రమేణా నోటి మాటలో మారి 'పరిగి'గా రూపాంతరం చెందింది.

4. వృత్తి/సామాజిక పార్శ్వం

పాత కాలంలో వ్యవసాయం పూర్తయిన తర్వాత పొలాల్లో వదిలేసిన ధాన్యాన్ని లేదా గింజలను ఏరుకోవడాన్ని "పరిగి ఏరడం" అంటారు. దీనికి, గ్రామ నామానికి నేరుగా సంబంధం లేకపోయినా, ఈ పదం ఆ ప్రాంత ప్రజల భాషలో అంతర్భాగమై ఉంది. కానీ గ్రామ నామం మాత్రం పైన చెప్పిన 'పరివి' అనే చారిత్రక పేరు నుండే వచ్చిందని మెజారిటీ చరిత్రకారుల నమ్మకం. దీని అసలు పేరు 'పరువి'. క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దపు పశ్చిమ గంగ వంశీయుల మరియు పల్లవుల శాసనాల్లో దీనిని 'పరువి విషయ' (ఒక పరిపాలనా విభాగం) అని పేర్కొన్నారు. కాలక్రమేణా ఇది 'పరిగి'గా మారింది.

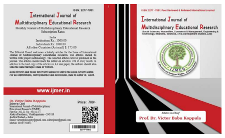
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

శాసనకోట :

అనే గ్రామం చారిత్రకంగా చాలా ప్రాముఖ్యత కలిగినది. ముఖ్యంగా నొలంబ పల్లవుల కాలానికి సంబంధించిన ఆనవాళ్లు ఇక్కడ పుష్కలంగా ఉన్నాయి.

1. పేరు వెనుక అర్థం (Etymology)

"శాసనకోట" అనే పేరులోనే దీని చరిత్ర ఉంది. 'శాసనం' (Inscription) మరియు 'కోట' (Fort) కలిసి ఈ పేరు ఏర్పడింది. పూర్వం ఇక్కడ నొలంబ పల్లవుల కాలానికి చెందిన రాతి శాసనాలు అధికంగా ఉండటం వల్ల లేదా ఒక శాసనం ద్వారా నిర్మించబడిన కోట కావడం వల్ల ఈ పేరు వచ్చిందని స్థానికులు చెబుతుంటారు.

2. నొలంబ పల్లవుల సంబంధం

నొలంబ పల్లవులు క్రీ॥శ॥ **8**వ శతాబ్దం నుండి **11**వ శతాబ్దం వరకు ఈ ప్రాంతాన్ని పాలించారు.

రాజధాని కనెక్షన్ : పరిగి (ప్రాచీన పరివి) వారి ప్రధాన కేంద్రాలలో ఒకటి. శాసనకోట దానికి అతి సమీపంలో ఉండటంతో ఇది వారి వ్యూహాత్మక కోటగా లేదా పరిపాలనా కేంద్రంగా పనిచేసింది.

శాసనాలు : ఈ గ్రామంలో నొలంబ రాజుల కాలం నాటి హేమావతి (హెంజేరు) తరహా శాసనాలు మరియు వీరగల్లులు లభించాయి. ఇవి ఆ కాలపు యుద్ధాలు, భూదానాలు మరియు పాలకుల వంశావళిని వివరిస్తాయి.

3. కోట మరియు నిర్మాణాలు :

గ్రామంలో పాత కోట యొక్క ఆనవాళ్లు (బురుజులు, గోడలు) నేటికీ శిథిలావస్థలో కనిపిస్తాయి. నొలంబ పల్లవులు శైవ భక్తులు కావడంతో, వారు నిర్మించిన శివలింగాలు మరియు నంది విగ్రహాలు ఈ పరిసరాల్లో కనిపిస్తాయి. వారి శిల్పకళా రీతి (నొలంబ శైలి) లో ఉండే స్తంభాలు ఇక్కడ ప్రత్యేక ఆకర్షణ.

4. చారిత్రక ప్రాధాన్యత :

పరిగి ప్రాంతం నొలంబల కాలంలో "నొలంబవాడి **32,000**" (Nolambavadi **32,000** villages) అనే పిలువబడే ప్రావిన్స్లో అంతర్భాగంగా ఉండేది. శాసనకోటలో దొరికిన ఆధారాలు ఆ కాలపు సామాజిక మరియు రాజకీయ పరిస్థితులను తెలియజేస్తాయి. నేటికీ శాసనకోట ఒక పురాతన సంస్కృతికి మరియు నొలంబల వైభవానికి సాక్ష్యంగా నిలుస్తోంది.

శ్రీరంగరాజుపల్లి :

శ్రీరంగరాజుపల్లి కూడా చారిత్రక ప్రాధాన్యత కలిగిన గ్రామం. పరిగి ప్రాంత చరిత్రలో, ముఖ్యంగా విజయనగర సామ్రాజ్య కాలంలో ఈ గ్రామానికి ఒక ప్రత్యేక స్థానం ఉంది.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం :

'శ్రీరంగ రాజు' అనే పేరు విజయనగర రాజుల వంశనామాల్లో ఒకటి (ఆరవీటి వంశానికి చెందిన శ్రీరంగరాయలు). ఈ ప్రాంతం విజయనగర సామ్రాజ్యంలోని పెనుకొండ రాజ్యానికి చాలా దగ్గరగా ఉండటం వల్ల, ఆ కాలపు రాజుల లేదా వారి సామంత రాజుల పేరు మీదుగా ఈ గ్రామం ఏర్పడి ఉండవచ్చు.

2. చారిత్రక అనుబంధం :

విజయనగర కాలం : పరిగి, శాసనకోట మరియు శ్రీరంగరాజుపల్లి ప్రాంతాలు పెనుకొండ కోటకు రక్షణ వలయాలుగా ఉండేవి. విజయనగర రాజులు ఇక్కడ భూములను దానం చేసినట్లు లేదా అగ్రహారాలుగా ప్రకటించినట్లు కొన్ని చారిత్రక ఆధారాలు ఉన్నాయి.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఆలయాలు : ఈ ప్రాంతంలో పాతకాలపు దేవాలయాలు మరియు శిథిలమైన మంటపాలు కనిపిస్తాయి. ఇవి విజయనగర వాస్తుశిల్ప శైలిని పోలి ఉంటాయి.

3. భౌగోళిక ప్రాముఖ్యత :

ఇది పరిగి మండల కేంద్రానికి దగ్గరగా ఉండి, వ్యవసాయాధారిత గ్రామంగా అభివృద్ధి చెందింది. ఈ గ్రామం చుట్టుపక్కల ఉండే పొలాలు, చెరువులు ఒకప్పుడు పెనుకొండ రాజ్యానికి ఆహార నిల్వ కేంద్రాలుగా పనిచేశాయని స్థానిక కథనాలు ఉన్నాయి.

భాషా మరియు భౌగోళిక కారణాలు :

పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల ఇక్కడి గ్రామ నామాలపై కన్నడ ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. భాష ఆధారిత గ్రామనామాలను చూస్తే.

కొడిగెనహళ్లి :

ఒక అత్యంత ఆసక్తికరమైన గ్రామం. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల ఇక్కడ తెలుగు మరియు కన్నడ సంస్కృతుల కలయిక స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. కన్నడలో 'కొడిగే' అంటే 'బహుమతి' లేదా 'దానం' అని అర్థం. రాజులు లేదా పాలెగాళ్లు ఎవరికైనా బహుమతిగా ఇచ్చిన భూమిని 'కొడిగే' అనేవారు. 'హళ్లి' అంటే గ్రామం. అంటే ఇది ఒక 'దానంగా ఇవ్వబడిన గ్రామం'.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం (Etymology)

"హళ్లి" అనేది కన్నడ పదం, దీని అర్థం 'గ్రామం'. పరిగి మండలంలోని సరిహద్దు గ్రామాలకు ఇలాంటి పేర్లు ఉండటం సహజం. "కొడిగెన" అనే పదం పాత కన్నడ లేదా తెలుగు మూలాల నుండి వచ్చి ఉండవచ్చు. స్థానిక కథనాల ప్రకారం, పూర్వం ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న ఒక నిర్దిష్ట తెగ లేదా వంశం పేరు మీదుగా ఈ గ్రామానికి ఆ పేరు వచ్చిందని అంటారు.

2. చారిత్రక ప్రాముఖ్యత :

నొలంబ పల్లవులు & విజయనగర రాజులు : పరిగి, శాసనకోటల మాదిరిగానే కొడిగెనహళ్లి కూడా చారిత్రక పెనుకొండ రాజ్య ప్రభావంలో ఉండేది. ఇక్కడ లభించిన కొన్ని వీరగల్లులు ఆ కాలపు యుద్ధ వీరుల జ్ఞాపకార్థం నిర్మించబడ్డాయి.

పాలెగాళ్ల కాలం : విజయనగర సామ్రాజ్యం పతనం తర్వాత, ఈ ప్రాంతం వివిధ పాలెగాళ్ల ఆధీనంలో ఉండేది. ఆ కాలంలో ఇక్కడ చిన్నపాటి రక్షణ వ్యవస్థలు (గడీలు) ఉండేవని చెబుతారు.

3. సంస్కృతి మరియు భాష :

ద్విభాషా సంస్కృతి : ఇక్కడి ప్రజలు తెలుగు మరియు కన్నడ రెండు భాషలను అనర్గళంగా మాట్లాడగలరు. వీరి యాసలో రెండు భాషల పదాలు కలిసిపోయి ఒక ప్రత్యేకమైన శైలిని కలిగి ఉంటాయి.

జాతరలు : గ్రామంలో జరిగే స్థానిక దేవతల జాతరలు, ముఖ్యంగా ఉగాది మరియు సంక్రాంతి సమయాల్లో జరిగే ఉత్సవాలు చాలా ప్రసిద్ధి. ఎద్దుల బండ్ల ప్రదర్శనలు ఇక్కడ ఇప్పటికీ కనిపిస్తాయి.

4. వ్యవసాయం :

ఈ ప్రాంతం ప్రధానంగా వర్షాధారిత వ్యవసాయంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. వేరుశనగ మరియు మల్బరీ (పట్టు పురుగుల పెంపకం) ఇక్కడ ప్రధాన పంటలు. రాయలసీమలోని ఇతర గ్రామాల వలె ఇక్కడ కూడా నీటి ఎద్దడి సమస్యలు ఉన్నా, రైతులు చాలా కష్టపడే స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

సిరేకోళం : దీనిని ధనాపురం అని కూడా పిలుస్తారు. ఈ గ్రామం కూడా చారిత్రక మరియు భాషా పరంగా ప్రత్యేకత కలిగిన ప్రాంతం. పరిగి, కొడిగెనహళ్లి గ్రామాలకు సమీపంలో ఉండటం వల్ల ఇక్కడ కూడా కన్నడ ప్రభావం, చారిత్రక ఆనవాళ్లు కనిపిస్తాయి.

దీని విశేషాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం :

"సిరేకోళం" అనే పేరు రెండు పదాల కలయికగా కనిపిస్తుంది:

సిరె : పాత కన్నడ/తెలుగు భాషల్లో 'సిర' అంటే శిఖరం లేదా ప్రధానమైనది అని అర్థం. కొన్నిసార్లు ఇది 'సిరి' (సంపద) అనే పదానికి రూపాంతరంగా కూడా భావిస్తారు.

కోళం : కన్నడలో 'కోళ' అంటే చెరువు లేదా నేల బావి అని అర్థం. అంటే, ఒకప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న ఒక ప్రధానమైన చెరువు లేదా పవిత్రమైన కోనేరు పేరు మీదుగా ఈ గ్రామానికి "సిరేకోళం" అనే పేరు వచ్చి ఉండవచ్చు.

2. చారిత్రక ప్రాధాన్యత :

నొలంబ పల్లవుల కాలం : పరిగి (పరివి) రాజధానిగా ఉన్న కాలంలో సిరేకోళం వంటి గ్రామాలు వ్యవసాయ కేంద్రాలుగా ఉండేవి. ఇక్కడ కూడా కొన్ని పాత రాతి కట్టడాలు, వీరగల్లులు కనిపించే అవకాశం ఉంది.

విజయనగర కాలం : ఈ ప్రాంతం పెనుకొండ పరిధిలో ఉండటం వల్ల, విజయనగర రాజుల కాలంలో ఈ గ్రామంలోని చెరువులు లేదా నీటి వనరుల అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చేవారు.

సాధారణంగా రెవెన్యూ రికార్డుల్లో సిరేకోళం అని ఉన్నప్పటికీ, స్థానిక ప్రజల వాడుకలో మరియు చిరునామాల్లో ధనాపురం అనే పేరు ఎక్కువగా వినిపిస్తుంటుంది

ఎర్రగుంట అనేది మరో ముఖ్యమైన గ్రామం. రాయలసీమ ప్రాంతంలో "గుంట" అంటే చిన్న చెరువు లేదా నీటి కుంట అని అర్థం.

దీని విశేషాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం :

ఎర్ర ం గుంట : ఈ ప్రాంతంలోని మట్టి ఎర్రగా ఉండటం వల్ల లేదా ఇక్కడి నీటి కుంటలోని మట్టి రంగు వల్ల దీనికి "ఎర్రగుంట" అనే పేరు వచ్చి ఉండవచ్చు. రాయలసీమలో ఎర్రమట్టి నేలలు ఎక్కువగా ఉన్న చోట ఇలాంటి పేర్లు సాధారణం.

2. భౌగోళిక స్థితి :

ఇది పరిగి మండల కేంద్రానికి మరియు కర్ణాటక సరిహద్దుకు సమీపంలో ఉంటుంది. ఈ గ్రామం చుట్టుపక్కల ప్రాంతం ప్రధానంగా వ్యవసాయంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా వేరుశనగ మరియు మల్బరీ పంటలకు ఈ ప్రాంతం ప్రసిద్ధి.

3. చారిత్రక అంశాలు :

పరిగి మండలంలోని ఇతర గ్రామాల్లాగే, ఎర్రగుంట కూడా చారిత్రక నొలంబ పల్లవుల మరియు విజయనగర రాజుల పాలనలో ఉండేది. గ్రామ పొలిమేరల్లో లేదా పాత చెరువుల వద్ద పురాతన వీరగల్లులు లేదా చిన్న గుళ్లు కనిపించడం ఈ ప్రాంత ప్రత్యేకత.

4. సంస్కృతి :

ఇక్కడ కూడా తెలుగు – కన్నడ మిశ్రమ సంస్కృతి కనిపిస్తుంది.

గ్రామ దేవతల జాతరలు మరియు పండుగలను చాలా ఉత్సాహంగా జరుపుకుంటారు.

International Journal of Multidisciplinary Educational Research
ISSN:2277-7881; Impact Factor :9.014(2025); IC Value:5.16; ISI Value:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఒక చిన్న గమనిక : రాయలసీమలో 'ఎర్రగుంట' అనే పేరుతో చాలా గ్రామాలు ఉన్నాయి (ఉదాహరణకు వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లాలో ఎర్రగుంట్ల అనే పెద్ద పట్టణం ఉంది).

కులాలు మరియు వృత్తుల ఆధారంగా

కులం, వృత్తి, వ్యక్తులు మన సమాజం మీద ఎంతటి ప్రభావం చూపించాయో మనందరికీ తెలిసిన విషయమే. అయితే కుల, వృత్తి,వ్యక్తుల ఆధారంగా అనేక గ్రామానామాల పుట్టుకొచ్చాయి ఆ విధంగా పరిగి మండలంలో ఉన్న గ్రామ విశేషాలు చూద్దాం

బీచిగానిపల్లి గ్రామ నామ ఉత్పత్తికి సంబంధించి స్థానికంగా ఒక ఆసక్తికరమైన కథనం వుంది. చాలా రాయలసీమ గ్రామాల్లాగే, ఇది ఒక వ్యక్తి పేరు మీదుగా ఏర్పడినట్లు తెలుస్తోంది.

1. పేరు వెనుక వ్యక్తి

రాయలసీమ ప్రాంతంలో, ముఖ్యంగా అనంతపురం మరియు శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాల్లో గ్రామాల పేర్లు తరచుగా ఆ ఊరిని మొదట స్థాపించిన వారు లేదా ఆ ఊరిలో ప్రాముఖ్యత కలిగిన వ్యక్తుల పేర్ల మీద వస్తుంటాయి.

బీచిగాడు (లేదా బీచప్ప) : "బీచిగాడు" అనేది ఆ ప్రాంతంలో ఒకప్పుడు వాడుకలో ఉన్న పురుష నామం. ఈ వ్యక్తి ఆ ఊరిని అభివృద్ధి చేయడంలో లేదా అక్కడ మొదట నివాసం ఏర్పరచుకోవడంలో ప్రధాన పాత్ర పోషించి ఉండవచ్చు.

వారసుల పేరు : "బీచిగాని" అంటే "బీచిగాడి యొక్క" అని అర్థం. అంటే బీచిగాడికి సంబంధించిన ప్రజలు లేదా అతని వంశస్థులు నివసించే ప్రాంతం (పల్లి) కాబట్టి ఇది "బీచిగానిపల్లి" అయింది.

2. స్థానిక భాషా ప్రభావం

గాని / గారి : రాయలసీమ యాసలో 'గారి' లేదా 'గాడి' అనే ప్రత్యయాలు వ్యక్తుల పేర్లకు గౌరవార్థకంగానో లేదా సంబంధాన్ని సూచించడానికో వాడుతుంటారు. (ఉదాహరణకు: గంగనిపల్లి, చెన్ననిపల్లి లాగే బీచిగానిపల్లి).

కన్నడ ప్రభావం : ఈ మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, కన్నడలో కూడా ఇలాంటి పేర్లు ("బిచ్చప్ప" వంటివి) కనిపిస్తాయి.

3. జానపద కథనాలు :

స్థానిక పెద్దల మాటల ప్రకారం, బీచిగాడు అనే ఒక గొర్రెల కాపరి లేదా రైతు ఈ ప్రాంతంలో నీటి వనరులు బాగున్నాయని గమనించి ఇక్కడ నివాసం ఏర్పరచుకున్నాడని, అతని పేరు మీదుగానే ఊరు విస్తరించిందని చెబుతుంటారు. బోరెడ్డిపల్లి గ్రామంలో ప్రధానంగా నివసించే లేదా గ్రామాన్ని అభివృద్ధి చేసిన 'బోరెడ్డి' వంశీయుల పేరు మీద ఈ గ్రామం వెలిసింది.

గణపతిపల్లి గ్రామం కూడా చారిత్రక నేపథ్యం ఉన్న ప్రాంతమే. ఈ గ్రామ నామం మరియు విశేషాల గురించి విశ్లేషణ ఇక్కడ ఉంది.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం :

దైవ నామం : పేరులోనే ఉన్నట్లుగా, ఈ గ్రామం గణపతి (వినాయకుడు) పేరు మీద ఏర్పడింది. సాధారణంగా గ్రామంలో పురాతనమైన గణపతి ఆలయం ఉండటం వల్ల లేదా ఆ దేవుడికి అంకితం చేయబడిన భూమి (మాన్యం) కావడం వల్ల ఈ పేరు వస్తుంది.

వ్యక్తి నామం : లేదా, పూర్వం విజయనగర రాజుల కాలంలో గణపతి అనే పేరు గల ఒక సేనాని లేదా భూస్వామి ఈ గ్రామాన్ని నిర్మించి ఉండవచ్చు.

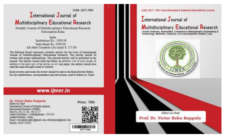
Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

2. చారిత్రక ప్రాధాన్యత :

విజయనగర సామ్రాజ్యం : పరిగి మండలం అంతా పెనుకొండ రాజుల ఆధీనంలో ఉండేది. గణపతిపల్లి పరిసరాల్లో విజయనగర శైలిలో ఉన్న పాత కట్టడాలు, రాతి స్తంభాలు కనిపిస్తాయి.

నొలంబల ప్రభావం : ఈ ప్రాంతంలో నొలంబ పల్లవుల నాటి శైవ సంస్కృతి కూడా మిళితమై ఉంది.

సంఘమేశ్వరపల్లి ఆధ్యాత్మికంగా మరియు చారిత్రక పరంగా చాలా విశిష్టమైన గ్రామం. ఈ గ్రామ నామ ఉత్పత్తి మరియు నేపథ్యం ఇక్కడ ఉంది.

1. పేరు వెనుక నేపథ్యం :

ఈ పేరులో సంఘమేశ్వర మరియు పల్లి అనే రెండు పదాలు ఉన్నాయి.

సంఘమేశ్వర : 'సంఘమ' అంటే కలయిక. సాధారణంగా రెండు నదులు లేదా వాగులు కలిసే చోట వెలసిన శివుడిని "సంఘమేశ్వరుడు" అని పిలుస్తారు.

పల్లి : అంటే నివాస ప్రాంతం.

ఈ గ్రామం సమీపంలో చిన్న వాగులు లేదా జలవనరులు కలిసే చోట పురాతనమైన శివాలయం (సంఘమేశ్వర స్వామి) ఉండటం వల్ల ఈ గ్రామానికి ఆ పేరు వచ్చిందని స్థానికులు చెబుతారు.

2. చారిత్రక ప్రాధాన్యత :

నొలంబ పల్లవుల కాలం : పరిగి (ప్రాచీన పరివి) కేంద్రంగా పాలించిన నొలంబ పల్లవులు గొప్ప శైవ భక్తులు. వారు ఈ ప్రాంతంలో అనేక ఈశ్వరాలయాలను నిర్మించారు. సంఘమేశ్వరపల్లిలోని ఆలయం కూడా ఆ కాలపు శైవ సంస్కృతికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది.

విజయనగర ప్రభావం : పెనుకొండ రాజ్యానికి సమీపంలో ఉండటం వల్ల, ఈ గ్రామంలోని దేవాలయాల అభివృద్ధికి విజయనగర రాజులు కూడా తోడ్పడ్డారని కొన్ని శిథిలమైన మంటపాల ద్వారా తెలుస్తుంది. సంఘమేశ్వరపల్లి, గణపతిపల్లి మతపరంగా ఏర్పడ్డ గ్రామాలుగా చెప్పవచ్చు

పైదేటి గ్రామం పేరు వెనుక ప్రధానంగా భాషా మరియు చారిత్రక కారణాలు కనిపిస్తాయి. దీనికి సంబంధించిన విశేషాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

పేరు మూలం : 'పైదేటి' అనే పేరు తెలుగు పదమైన 'పైడి' నుంచి ఉద్భవించి ఉండవచ్చు. తెలుగులో 'పైడి' అంటే బంగారం లేదా సంపద అని అర్థం. పూర్వం ఈ ప్రాంతం పాడి-పంటలతో అలరారుతూ, సంపన్నమైన గ్రామం కావడంతో ఈ పేరు వచ్చి ఉండవచ్చు.

గ్రామ దేవత ప్రభావం : రాయలసీమ ప్రాంతంలో 'పైడమ్మ' లేదా 'పైడితల్లి' వంటి గ్రామ దేవతల ఆరాధన ఎక్కువ. ఈ దేవతలకు సంబంధించిన ఆలయాలు ఉన్న ప్రాంతాలను లేదా వారి పేర్లతో వెలిసిన గ్రామాల నామాలు కాలక్రమేణా పైడిపల్లి లేదా పైదేటిగా రూపాంతరం చెందుతుంటాయి.

చారిత్రక నేపథ్యం : ఈ గ్రామం మండల కేంద్రమైన పరిగికి సుమారు 8 కి.మీ దూరంలో ఉంది. పరిగి ప్రాంతం క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దంలోనే పశ్చిమ గంగ వంశీయుల పరిపాలనలో 'పరువి విషయ'గా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఆ కాలంలో వ్యవసాయానికి అనువైన భూములను బ్రాహ్మణులకు లేదా ఇతర ప్రముఖులకు దానంగా ఇచ్చేవారు. ఇలాంటి ఒక విశిష్టమైన భూభాగం లేదా సంపన్నమైన నివాస ప్రాంతం కావడం వల్ల దీనికి 'పైడి'కి సంబంధించిన పేరు స్థిరపడి ఉండవచ్చు.

భౌగోళిక స్థానం : ఈ గ్రామం కర్ణాటక సరిహద్దుకు దగ్గరగా ఉండటం వల్ల, ఇక్కడి సంస్కృతి మరియు పేర్లపై తెలుగు-కన్నడ భాషల ప్రభావం కలగలిసి ఉంటుంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

మోద గ్రామం పేరు వెనుక ఆసక్తికరమైన భాషా మరియు చారిత్రక కారణాలు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతం ఆంధ్ర-కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల గ్రామ నామంపై కన్నడ భాషా ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

భాషా మూలం : కన్నడ భాషలో 'మోద' అంటే 'మేఘం' అని అర్థం. భౌగోళికంగా ఈ ప్రాంతం ఎత్తైన మైదాన ప్రాంతంలో (Mysore Plateau కొనసాగింపుగా) ఉండటం వల్ల, మేఘాలు తక్కువ ఎత్తులో కనిపిస్తాయనే ఉద్దేశంతో లేదా ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం వల్ల ఈ పేరు వచ్చి ఉండవచ్చు.

సంస్కృత మూలం : సంస్కృతంలో 'మోద' అంటే 'సంతోషం' లేదా 'ఆనందం' (Joy/Happiness) అని అర్థం. పూర్వం ఈ ప్రాంతం పాడి పంటలతో కళకళలాడుతూ, ప్రజలు ఆనందంగా నివసించే ప్రదేశం కావడం వల్ల ఈ పేరు స్థిరపడి ఉండవచ్చని స్థానిక కథనం.

చారిత్రక నేపథ్యం : పరిగి మండలంలోని గ్రామాలకు క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దం నుండి చరిత్ర ఉంది. పరిగిని పాలించిన పశ్చిమ గంగ వంశీయులు మరియు పల్లవ రాజుల కాలంలో ఈ ప్రాంతంలోని అనేక గ్రామాలు ఏర్పడ్డాయి.

రాయలసీమలోని ఇతర గ్రామాల వలె ఇక్కడ కూడా ప్రకృతి సిద్ధమైన వనరుల ఆధారంగా పేర్లు ఏర్పడే సంప్రదాయం ఉంది.

ఊటకూరు (కొన్నిచోట్ల ఊటుకూరు అని కూడా పిలుస్తారు) గ్రామం పేరు వెనుక ప్రధానంగా భౌగోళిక మరియు భాషా పరమైన కారణాలు ఉన్నాయి.

భౌగోళిక కారణం : 'ఊట' మరియు 'కూరు' అనే రెండు పదాల కలయికతో ఈ పేరు ఏర్పడింది. తెలుగులో 'ఊట' అంటే భూమి నుండి సహజంగా ఉద్భవించే నీటి వనరు అని అర్థం. రాయలసీమ ప్రాంతంలో భూగర్భ జలాలు లేదా సహజ ఊటలు ఉన్న ప్రాంతాలలో వెలిసిన గ్రామాలకు 'ఊట' అనే పదం ముందు చేరుతుంది. 'కూరు' లేదా 'ఊరు' అంటే నివాస ప్రాంతం లేదా గ్రామం. అంటే, సహజ నీటి ఊటలు ఉన్న ప్రాంతంలో ఏర్పడిన గ్రామం కాబట్టి దీనికి 'ఊటకూరు' అనే పేరు వచ్చింది.

భాషా ప్రభావం : పరిగి మండలం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, ఇక్కడి గ్రామ నామాలపై తెలుగుతో పాటు కన్నడ ప్రభావం కూడా ఉంటుంది. కన్నడలో కూడా 'ఊరు' అనే పదాన్ని గ్రామానికి పర్యాయపదంగా ఉపయోగిస్తారు.

చారిత్రక నేపథ్యం : ఈ గ్రామం పరిగి మండలంలో ఒక పెద్ద రెవెన్యూ గ్రామం. పూర్వం ఈ ప్రాంతం వ్యవసాయానికి మరియు పాడి పరిశ్రమకు అనువైనదిగా ఉండేది. ఇక్కడి పాత చెరువులు మరియు నీటి కుంటలు ఈ పేరుకు బలాన్ని చేకూరుస్తాయి.ఈ గ్రామాల పేర్లు ఆ ప్రాంతపు ప్రాచీన సంస్కృతికి మరియు భాషల సమ్మేళనానికి సజీవ సాక్ష్యాలు.

ముగింపు :

పరిగి మండల భాష కేవలం ఒక యాస కాదు, అది రాయలసీమ మరియు కర్ణాటక సంస్కృతుల మధ్య ఒక "భాషా వారధి". ఈ ప్రాంతంలో జరిగే జాతరలు (ఉదా: పరిగి ధర్మరాయ స్వామి జాతర) భాషా వికాసానికి, కొత్త పదాల పుట్టుకకు వేదికలుగా నిలుస్తున్నాయి.

ఆధార గ్రంథాలు :

శాసన ఆధారాలు : "దక్షిణ భారత శాసనములు (South Indian Inscriptions - SII),
సంపుటం IX & XVI - విజయనగర కాలపు లేపాక్షి, పరిగి శాసనాల విశ్లేషణ.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
UGC Approved (2017), Peer Reviewed and Refereed International Journal
Volume:14, Issue:1(4), January: 2025
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed : Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

భాషా విశ్లేషణ :"తెలుగు మాండలిక విజ్ఞాన సర్వస్వం" - తెలుగు అకాడమీ ప్రచురణ (రాయలసీమ మాండలిక విభాగం).

చారిత్రక గ్రంథాలు : "హిస్టరీ ఆఫ్ విజయనగర ఎంపైర్" - బి. సూర్యనారాయణ రావు (లేపాక్షి మరియు విరూపణ్ణ నాయకుని చరిత్ర).

క్షేత్రస్థాయి పరిశీలన : పరిగి మండలంలోని స్థానిక వృద్ధులు, పట్టు రైతులు మరియు చేనేత కార్మికులతో జరిపిన ముఖాముఖి సంభాషణలు.

జానపద సాహిత్యం : డా॥ బి. రామరాజు గారి "తెలుగు జానపద గేయ సాహిత్యం" - రాయలసీమ జానపద పదజాలంపై విశ్లేషణ